

Eseménytár
az 1998. év zsidó vonatkozású krónikája

január hónap

január 1.

Lemondott a Mazsók titkári tisztségétől Hajósné dr. Vértes Antónia, mert úgy érezte, hogy a ZSVK budapesti irodájának alelnöke, Bakos Lajos, és Korn József, a Bzsh elnöke olyan mértékben szolt bele munkájába, amely már veszélyeztette a közalapítvány tevékenységét. A titkári teendőket ideiglenesen Sebes Gábor vette át.

január 10.

A Mazsike vendége volt a Habonim Dror ifjúsági szervezet.

január 12.

A bonni kormány és a Jewish Claims Conference (JCC) megállapodást írt alá egy 200 millió márkás különleges alap létrehozásáról, amelyet a nácizmus kelet-európai üldözötteinek megsegítésére hoztak létre. Az alap elsősorban azoknak folyósít segílyt, akik eddig még semmilyen formában nem kaptak segílyt, és rossz körülmények között élnek. A JCC budapesti irodája az év végéig mintegy 500 igényjogosult adatait továbbította Frankfurtba. Az igényjogosult túlélők köre mintegy 4000 fő. A kedvező elbírálás esetén négy éven keresztül havi 250 márka nyugdíj-kiegészítést kapnak havonta 1998. július 1-ig visszamenően. A Mazsihisz január végén kezdte folyósítani azt a fejenként 400 dolláros segílyt, amelyet a svájci kormány külön alapjából kapott. A jogosultak száma 19600 fő.

január 14.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban mutatták be "A határ és a határolt. - Töprengések a magyar-zsidó irodalom létformáiról" címmel megjelent kötetet. A Yahalom kiadványa az 1996 januárjában a Szombat folyóirattal közösen rendezett konferencia előadásainak szerkesztett változata. A bemutató vendégei Gábor György, Hetényi Zsuzsa, Szabó Vera és Szegő György voltak.

január 17.

A Mazsike Klub vendége Kúnos Péter, a Magyar Sakkszövetség elnöke volt.

január 18.

A 84 éves korában elhunyt Schwartz István Mihályt, a MUSZOE elnökségi tagját Schweitzer József országos főrabbi temette a Kozma utcai temetőben.

január 19.

A Hunyadi téri körzetben keresztény - zsidó találkozót tartottak. Chist György esperes a II. vatikáni zsinat tanításáról, Domán István főrabbi a zsidó házasságról szolt.

január 24.

A Mazsike Klubban bemutatta műsorát az 1997 júniusában megalakult Pannónia Klezmer Band. Az együttes vezetője Zsakai Ferenc Gyula zongorista. Tagjai: Szombathelyi Lilla hegedű, Dávid József klarinét, Rózsa István tuba, Simonkovics István dob.

január 26.

Fejtő Ferenc „A zsidó és az Úristen” című könyvéről rendezett kerekasztal-beszélgetést a Merlin Klub és a Yahalom Zsidó Művelődéstörténeti Kutatócsoport a Merlin Színházban. (Bp. V. Gerlóczy

u. 4.). A beszélgetés résztvevői Jelenits István, Donáth László, Karasszon István, Veres András, Kálmán C. György, Gábor György, Babits Antal voltak.

január 27.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban Szegő György tartott előadást Budapest építészetének zsidó vonatkozásairól.

január 28.

Molnár Ferenc zsidóságáról Veres András irodalomtörténész tartott előadást a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

január 29-30.

Kétnapos konferenciát rendeztek Bécsben a náci gyermekgyilkosságokról.

január 29.- február 5.

Közösség elleni izgatás miatt másodfokon tárgyalta a Fővárosi Bíróság Szabó Albert perét. A per tárgya az 1996. október 23-án a Szabadság téren elmondott, a magyarországi zsidóságot gyalázó volt. 1997. július 3-én a Fővárosi Bíróság elsőfokon felmentő ítéletet hozott. A Legfelsőbb Bíróság 1998. február 5-én helybenhagyta az ítéletet: 1 év szabadságvesztés 3 évre felfüggesztve.

január 31.

Nádas György író volt a Bálint Zsidó Közösségi Ház és Albert Györgyi vendége.

Januárban temették Kroó György zenetörténészt. A Farkasréti temetőben Schweitzer József országos főrabbi, Szabolcsi Miklós irodalomtörténész, Sólyom György zenetörténész, és Tóth Emil főkántor búcsúztatták.

Januártól a Mazsike ügyvezető igazgatója Galambos-Goldmann Tamás, titkára pedig Hahn Fanni, akik az 1997. szeptemberében lemondott Simonyi Péter, és több elnökségi tag helyére pályázat útján nyerték el a tisztségeket.

A Debreceni Zsidó Hitközség kulturális, szociális és hitéleti együttműködési szerződést kötött a határon túli Szatmár, illetve Nagybánya zsidó hitközségeivel.

Mikó Zoltán vezérkari repülőszázados Országház u. 28. számú egykori lakóháza falán Demszky Gábor főpolgármester avatott emléktáblát a százados embermentő tevékenységére emlékezve. Koszorút helyezett el Lazarovits Ernő a Mazsihisz nevében, Mécs Imre a parlament képviselőjében.

Januárban temették Csillag István sebész főorvost, a magyarországi orvos történet zsidó vonatkozásainak kutatóját. A Rákoskeresztúri temetőben Schweitzer József országos főrabbi és Tóth Emil főkántor búcsúztatták.

Engländer Tibort választották a Merkáz neológ cionista mozgalom alelnökévé.

A Mazsihisz és a Bzsh együttesen létrehozta a Zsidó Idegenforgalmi és Kulturális Központot (Zsikk). A Zsikk működésének bázisa és szervező partnere a Budapesti Zsidó Múzeum.

Megtartotta első ülését a Magyar Auschwitz Alapítvány - Holocaust Dokumentációs Központ. Verő Gábor ügyvezető elnök beszámolójában elmondta, hogy folyamatban van a szervezet közalapítvánnyá nyilváníttatása Holocaust Dokumentációs Központ - Emlékhely elnevezéssel. Éves beszámolójában említést tett arról, hogy a szervezet kísérletet tett a Rumbach Sebestyén utcai

zsinagóga, illetve a Dózsa György úti egykori zsinagóga (ma sportcentrum) megszerzésére székház céljára. A folyamatos munka egyre kevésbé oldható meg megfelelő elhelyezés nélkül. A kuratórium tiszteletbeli tagja lett Randolph L. Braham professzor, Reuvéni Sári történész, Rudolf Vrba professzor. Új hazai tagokat is választottak Hegyesiné Orsós Éva, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal államtitkára, Sárközi Sándor, a Measz elnöke és Baczoni Gábor, a BM központi irattárának vezetője személyében. A szervezet tudományos teljesítményét Szita Szabolcs tudományos vezető foglalta össze. A szervezet az utóbbi időben tapasztalható cigányellenes hangulat, illetve hangulatkeltés miatt a cigánysággal szolidáris nyilatkozatot fogadott el. Mielőbb el kell kezdeni a tárgyi emlékek gyűjtését, amely egy későbbi holocaust múzeum alapja lehetne - mondta Szita Szabolcs.

A Mozgó Világ 1998. januári tematikus száma a rasszizmussal foglalkozott (1-125. p.). In: P. Szűcs Julianna „Etűdök gépzongorára”; Szabó Miklós „Az előítélet neutralizmusa”; Lengyel László „A fölösleges faj”; Sükösd Mihály „A másik, a másik”; Révész Sándor „Zsigány a ködben”; Rádai Eszter "Beteljesült rajtunk az utópia bosszúja" - Interjú Csepeli Györggyel"; Tódor János "Bánom is én, hogy gettó vagy nem gettó". - Riport utcán, presszóban, kocsmában"; Győrffy Iván "Rossz emberek a maszekok, a cigányok, néha a zsidók". - Riport az egyetemen"; Ludassy Mária „Fasizmus francia módra. - Adalékok a jobboldali radikalizmus történetéből: Franciaország 1797-1937"; Kovács M. Mária „Ügyvédi és orvosi politika a zsidótörvények idején”; Polonyi Péter „A zsidó identitásról”. Konrád György: „A láthatatlan hang” című könyvéről írt cikket.

A Szombat 1998/1 száma a cionizmus 100 éves évfordulójára emlékezik. A tematikus számban megjelent Mario Vargas Llosa beszéde a Jeruzsálem-díj átvétele alkalmából (9-12. p.); Balázs Gábor „Az alija megítélése a halacha irodalmában” című tanulmánya (13-17. p.); Amosz Oz „Megváltoztatta-e Izrael vízióit?” (17-21. p.), valamint egy összefoglaló az 1997 szeptemberében a Magyar Tudományos Akadémián rendezett centenáriumi konferenciáról (21-23. p.).

február hónap

február 3.

Pók Attila, az MTA Történettudományi Intézetének igazgató-helyettes tartott előadást a Bálint Zsidó Közösségi Házban „Bűnbakkeresés a magyar politikai gondolkodásban” címmel.

február 4.

Raphi Israeli, a Héber Egyetem professzora tartott előadást a Deák téri evangélikus templom nagytermében „A cionizmus és az arab-izraeli kapcsolatok” címmel. A rendezvényre a Keresztény - Zsidó Társaság szervezésében került sor.

február 7.

Örmény estet rendeztek a Mazsike Klubban. Meghívott vendégek voltak: Avanesian Alex, az Országos Örmény Önkormányzat elnöke, Kabdebó Lóránt irodalomtörténész, a Miskolci Egyetem dékánja, Dobos Marianne újságíró, Krajcsír Piroska újságíró, Moldován Domokos filmrendező.

február 8.

1. "Ez mind te vagy" - Popper Péter rendhagyó lélektani tanfolyam irodalomkedvelőknek a Bálint Zsidó Közösségi Házban.
2. Történelemtanárok úti beszámolót tartottak a Yad Vasem Intézet meghívására Izraelben töltött tanulmányútról a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

február 9.

1. Schönér Alfréd hétfőnként audiovizuális programot tartott a Bálint Zsidó Közösségi Házban „Gondolatok a Szentírás olvasása” közben címmel.
2. Baruch Oberländer ünnepélyes hajnyírást rendezett fia, Nathan harmadik születésnapján a Vasvári Pál utcai zsinagógában.

február 11.

1. Komoróczy Géza „A holt-tengeri tekercek zsidó szemmel” címmel tartott előadást a Bálint Zsidó Közösségi Házban.
2. Staller Tamás, az Országos Rabbiképző Intézet igazgatóhelyettese „Maimonidész helye az egyetemes filozófiatörténetben” címmel a Yahalom szervezésében tartott előadást.
3. Születésének 100. évfordulóján temették el Szilárd Leó hazaszállított hamvait a Kerepesi úti temető akadémiái parcellájában. Az 1964-ban elhunyt világhírű magyar származású fizikus hamvait az ELTE Fizikai Társulat és a magyar kormány közreműködésével hozták haza Kaliforniából.

február 15.

A Kossuth Rádió emlékműsort sugárzott Benoschofsky Ilona emlékére. A Névjegy című műsorban Moldova György beszélgetett a nemrég elhunyt muzeológussal.

február 16.

1. A vegyes házasságok problémáiról beszélt Kapusi Gyula családterapeuta a Bálint Zsidó Közösségi Házban.
2. Mose Moskovits professzor a két háború közötti kulturális életről tartott előadást a Hunyadi téri körzet Generációk Klubjában.

február 20.

„Volt egyszer egy kávéház...” címmel Schweitzer Gábor előadása hangzott el a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

február 21.

Két magánszemély kezdeményezésére neonáci emlékezést szerveztek a Várban. Az 1945-ben a Várba szorult náci hadseregrészek sikertelen kitörési kísérletének kívántak emléket állítani. A Fasizmus Üldözötteinek Érdekképviselői Fóruma 1998. március 18-án tiltakozó nyilatkozatot juttatott el a belügyi hatóságokhoz amiatt, hogy nem tiltotta be az illegálisan működő náci szervezetek működését, illetve rendezvényét.

február 22.

Szolnokon a reformárus gyülekezeti termében „A magyar zsidóság története a XIX-XX századi magyar irodalom tükrében” címmel tartott előadást Raphi Israeli professzor.

február 23.

Izrael az ezredforduló küszöbén címmel Dán Ofry, az izraeli Új Kelet című napilap főszerkesztője tartott előadást a Mazsihisz Dísztermében a Magyar - Izraeli Baráti Társaság vendégeként.

február 24.

Scheiber Sándor-díjjal tüntette ki Raj Tamás főrabbit, a Makkabi Kiadó igazgatóját a művelődési miniszter. A díjat 1995-ben Fodor Gábor akkori művelődési miniszter alapította. A kuratórium elnökeként Schweitzer József országos főrabbi méltatta a kitüntetett kiadói és irodalmi munkásságát.

február 25.

Lukács György zsidóságáról tartott előadást Bendl Júlia filozófiatörténész a Bálint Zsidó Közösségi Házban. A rendezvényt közösen szervezték az ORI Yahalom Művelődéstörténeti Kutatócsoportjával.

február 26.

A Keresztény - Zsidó Teológiai Napnak a Frankel Leó utcai zsinagóga adott otthont. Singer Ödön főrabbi „Társadalmi törvények Mózes második könyvében” címmel tartott előadást, Karasszon István református teológiai professzor „A természeti teológia az Ószövetség tükrében” témáról beszélt. A rendezvényt a Goldmark kórus zárta, Fekete László és Tóth Emil főkántorok közreműködésével.

február 28.

Az Oneg Sabbath Klub vendégei voltak a Mazsihisz és a Bzsh vezetői.

Február végéig a mintegy 20000 jogosultból 2500-an kapták meg a svájci kormány külön alapjából átutalt, személyenként 400 dollár kárpótlást a Mazsöktől. Április végére az összes jogosult hozzájutott a svájci kárpótláshoz.

80 éves korában meghalt Reinhold Sándor, a kiskunhalasi hitközség elnöke. Kiskunhalason Schweitzer József országos főrabbi és Tóth Emil főkántor búcsúztatta a Mazsihisz vezetőinek, Feldmájer Péter és Zoltai Gusztáv jelenlétében. A kiskunhalasi hitközség új elnöke Raáb András lett.

Scheiber Sándort posztumusz Magyar Örökség-díjjal tüntették ki.

Ábrahám Berg, a Szochnut és a Cionista Világszövetség elnöke egy napos villámlátogatása során svájci humanitárius alap támogatásáról szóló utalványt adott át néhány idős embernek (a 100 éves Barinkai Ferencnének, a 72 éves Mészáros Bertalannénak, a 88 éves Súlyom Lilinek, a 85 éves Jakab Mártának, a 72 éves Debreceni Ilonának, a 83 éves Bleier Bélának és a 83 éves Padus Verának) a Hotel Intercontinental Szállóban rendezett ünnepségen. Burg a magyarországi zsidó szervezetekkel és intézményekkel ismerkedve eszmét cserélt a kárpótlás aktuális kérdéseiről.

A Joint vezetőtestületi ülését Berlinben tartotta, ahol a szervezet új irodáját is felavatták. A Mazsihisz képviseletében Lazarovits Ernő vett részt az ülésen. A tanácskozás fő témája a zsidók kárpótlásának ügye volt.

A Szombat 1998/2. számában jelent meg Novák Attila: „Fordulatok előtt. Cionizmus az 1938-40 közötti Magyarországon” címmel (24-19. p.).

március hónap

március 5.

1. Március 5-17. között kilenc koncertet adott Izraelben a Budapesti Klezmer Band.
2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban „A kövek üzenete” címmel Erdélyi Lajos fotókiállítását Ágoston Vilmos író nyitotta meg.

március 6.

A zsidó esküvő folklórjáról Mogyoró Gábor tartott előadást a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

március 8.

A Magyar Hasomér Hacaír 70 éves jubileumán emlékünnepséget rendeztek a Goldmark teremben.

március 10.

1. Az izraeli követségen fogadást rendeztek a két állam közötti diplomáciai kapcsolatok újrafelvételének 10. évfordulója alkalmából.

2. Az Élet és Irodalom című hetilapban hónapokon keresztül vita folyt a Holocaust magyarországi történetéről. A vitaindító cikket Karsai László írta „Ők és mi” (1998. március 10.) címmel. Április 10-én Stark Tamás „Hatvanezer” című cikke együtt jelent meg Karsai László válaszcikkével az áldozatok számáról. Május 1-én ifj. Koszorús Ferenc „Koszorús páncélosai - tények és legenda” címmel apja szerepéről ír a készülő csendőrpuccs leverésében; Gosztonyi Péter „Miről tudott Horthy?” című, a kormányzót mentető írásának állításait május 15-én cáfolta Karsai László „Horthy és a Baky-puccs”, és Ungváry Krisztina „Hinni és tudni - a magyar vezetés és a deportálások” című cikkeikben.

március 13.

Bárász Tamás „Az internet és a zsidók” címmel tartott előadást a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

március 14.

Az Oneg Sabbath Klubban Róbert Péter tartott előadást a zsidó áldozatvállalásról az 1848-49-es szabadságharcban.

március 15.

1. A Debreceni Magyar - Zsidó Kulturális és Tudományos Baráti Társaság jubileumi megemlékezésén Gergely Judit professzor méltatta az 1848-49-es szabadságharc jelentőségét. Schweitzer József országos főrabbi a zsidók szerepéről beszélt a szabadságharcban. A zsidótemetőben nyugvó Hollander Gyula, Popper Mór és Popper Alajos zsidó honvédek síremléknek koszorúzásával ért véget az debreceni ünnepség.

2. A Múlt és Jövő zsidó kulturális folyóirat a Magyar Irodalom Házának Dísztermében emlékezett a szabadságharc 150-ik évfordulójára március 25-én (1056. Bp. Károlyi M. u. 16.). „A zsidók részvétele a szabadságharcban” című megemlékezésen beszédet mondott, illetve előadást tartott Vitányi Iván, Schweitzer József, Frölich Róbert, Spira György, Voigt Vilmos és Németh G. Béla. Az esten fellépett Fekete László, a Veszprémi Klezmer Band, Galkó Balázs és Röhrig Géza. A Múlt és Jövő 1998/1. száma 1848-as különszám, amelyet az ünnepségen bemutattak.

március 16.

1. Elkészült a holocaustról szóló vatikáni dokumentum. Az „Emlékezünk - gondolatok a Shoáról” című dokumentum kézhezvétele előtt Gyulay Endre Szeged-Csanádi püspök a Népszabadság 1998. március 18-i számában úgy nyilatkozott, hogy "nincs szükség arra, hogy a hazai egyház külön nyilatkozatban szóljon a múlt bűneiről." Az Új Élet 1998. április 1-jei száma teljes terjedelemben közölte a pápai dokumentumot (1-2. p.), amelyet II. János Pálon kívül a Zsidósághoz Fűződő Vallási Kapcsolatok Bizottsága nevében Edward Idris Cassidy bíboros elnök, Pierre Duprey főtisztelendő, alelnök és Remi Hoeckman tisztelendő, titkár írt alá. A nyilatkozat öt fejezetből áll: 1. A Soá tragédiája és az emlékezés kötelessége; 2. Amire emlékeznünk kell; 3. A zsidók és keresztények kapcsolatai; 4. A náci antiszemitizmus és a Soá; 5. A közös jövő. A Szombat 1998/5. számában Hankiss Ágnes, Pelle János és Ungváry Rudolf mondott véleményt a Vatikán állásfoglalásáról (3-7. p.). Mind a hazai, mind a nemzetközi zsidó szervezetek a mindenkori egyházi vezetők, és különösen XII. Pius pápa elmarasztalását hiányolták a dokumentumból. A felelőssé tehető egyházi vezetők megnevezése helyett név szerint felsorolja a dokumentum azokat az egyházi személyiségeket, akik felléptek a faji diszkrimináció, a náci üldözés ellen. A Mazsihisz állásfoglalása (Új Élet 1998. április 1. 2. p.) is ambivalens a dokumentummal kapcsolatban. A köszönet mellett megfogalmazódik, hogy

az egyes történelmi személyek felelősségének, valamint a Soá okainak megítélésében a dokumentumban foglaltaktól eltérő a Mazsihisz álláspontja.

2. Az 1848-49-es szabadságharc 150. évfordulójának tiszteletére a Rákoskeresztúri temetőben a HM Tábori Rabbinátusa megemlékezést tartott az elesett zsidó honvédek emlékére. Beszédet mondott Zoltai Gusztáv ügyvezető, igazgató, Fodor István államtitkár és Fröhlich Róbert vezető táborigazgató. A liturgiai teendőket Fekete László főkántor látta el.

március 19.

A Közép-Európai Egyetem Nádor u. 9. szám alatti épületében Edith Wenzel, a Technical University of Aachen tanára „Medieval antisemitic legends: ritual murder and host desecration” címmel tartott előadást.

március 20.

Az Intercontinental Szálló falán emléktáblát avatott Sampayo Garrido és Carlos Branquinho egykori portugál diplomaták tiszteletére a Budapesten tartózkodó Antonio Guterres portugál miniszterelnök. A küldöttség tagja volt Joshua Ruah főrabbi is, aki ellátogatott a magyarországi hitközség intézményeiben.

március 21.

1. Alapítványt hoztak létre a makói zsinagóga megmentésére. Báron Zsuzsanna, a kuratórium tagja a sajtó képviselőinek elmondta, hogy Dél-Alföld regionális múzeumát kívánják létrehozni a helyrehozott épületben. Az alapítványt a Mazsihisz, a makói önkormányzat és külföldön élő zsidók adományaiból hozták létre.

2. A Mazsike és a Keresztény - Zsidó Baráti Társaság emlékestet szervezett a magyarországi zsidóság 1848-1849-es szerepéről. A Garay utcai Klubban előadást tartott Róbert Péter történész és Schweitzer Gábor jogtörténész. Közreműködött Fekete László főkántor, Bob Cohen és Cristin Crowder klezmer zenészek.

március 24.

A Budapesti Zsidó Múzeum és az Osztrák Kulturális Intézet közösen mutatta be a Bécsi Zsidó Múzeum kiállítását „A bécsi zsidóság – holografikus közelítések” címmel. A kiállítás megnyitóján megjelent és beszédet mondott Karl Albrecht-Weinberger, a Bécsi Zsidó Múzeum igazgatója és Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz ügyvezető igazgatója.

március 28.

A Postás Művelődési Házban (1068. Benczúr u. 27.) rendezett Purimi bált Fröhlich Róbert főrabbi nyitotta meg. A zenét a Pannónia Klezmer Band szolgáltatta.

március 29.

1. A Kaposváron tartott Keresztény - Zsidó Teológiai napot Balas Béla katolikus püspök és Lipkovits Tibor hitközségi elnök nyitotta meg. Agg József katolikus főesperes „Izaiás próféta”, Bellai Zoltán református esperes „Ezékiel próféta”, Schönberger András rabbi „A próféták és a zsidóság”, Szemerei János evangélikus lelkész „Jeremiás próféta”, Tisza Attila baptista lelkész pedig „Józsue könyve” címmel tartottak előadást.

2. A zsidó iskolák tanulói számára szervezett tanulmányi versenyt a Balázs Pál nyugalmazott tanár által létrehozott Alapítvány a Bálint Zsidó Közösségi Házban. Valamennyi iskola benevezett a versenyre. A győztesek beneveztek a 35. alkalommal Izraelben meghirdetett Nemzetközi Biblia Versenyre is. A magyarországi verseny két első helyezettje - Edelstein Judit és Tóth Viktória az Amerikai Alapítványi Iskola tanulói - ingyen utazhatott az izraeli döntőre. A zsűri elnöke Schweitzer József, tagjai Schöner Alfréd rektor, Oberlander Baruch és Juravits Áron voltak.

március 30.

A Budapesti Zsidó Múzeumban „Objektművészet Izraelben” címmel kortárs képzőművészeti kiállítás nyílt a Museum Moderner Kunst Stiftung Ludwig Wien gyűjteményében szereplő fiatal izraeli zsidó művészek alkotásaiból. A tárlatot Hegyi Lóránt, a Bécsi Modern Múzeum igazgatója nyitotta meg. (Dohány u. 2.)

március 31.

Az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal megszűnt, a kárpótlási folyamat azonban még nem zárult le. Még mintegy 20 ezer hajdani munkaszolgálatos, illetve 124 ezer életétől megfosztott személy hozzátartozóinak kárpótlási ügye nem dőlt el.

Az adományokból, pályázatokból és a magánszemélyek jövedelemadójának egy százalékából gyarapodott forrásaiból az Igaz Emberért Alapítvány felmérte a rossz körülmények között élő Yad Vasem kitüntetettek körét. Így ezután nem csak azoknak az embermentőknek nyújtottak segílyt, akik ezért az alapítványhoz fordultak. 1997-ben 13 embermentő részesült az Alapítvány támogatásában, összesen 274 ezer forint értékben.

A Szegedi hitközség közgyűlésén kiosztották az 1996-ban kiírt helytörténeti pályázatok díjait. Első díjat nyert Pál József „A Falta család hanyattatásai, Csanád egyházmegye püspökeinek a Falta családeért való kiállása” című pályamunka kapta. Megosztott 3. díjat kapott Kellner János „Én, kisegítő előképzős, ifjú tisztelettel jelentem” és László József „Emlékező emlékezés” című dolgozata nyerte.

A Mázsike Hírlevelének 3-6. számában Schweitzer Gábor „Ankétok a "zsidókérdésről" 1917-1936” címmel 4 részes tanulmányt közölt (13-15. p.). Ugyancsak a 3. és 4. számban tekintette át Szécsi József „A magyarországi keresztény - zsidó párbeszéd” néhány évét. (16. és 16. p.)

Sanders Iván tanulmányt publikált „Végzetes szabadság - A felvilágosodás eszméi Földes Mária A séta című regényében” (ford: Kiss Marianne) címmel a Szombat 1998/3. számában (26-29. p.).

A Mozgó Világ 1998/3 száma Katz Renée visszaemlékezéseit közli „Budapest, 1944” címmel. (13-36. p.).

április hónap

április 2.

A Közép-Európai Egyetem Nádor u. 9. szám alatti épületében Evelyne Patlagean, az Université Paris X Nanterre tanára „Facing the jewish past as a road to jewish identity today: the case of the french jewry” címmel tartott előadást.

április 3.

A Zsidó Diákok Magyarországi Egyesülete (UJS) éves rendes közgyűlést tartott a Mázsike Klubban.

április 5.

1. A Keszthelyen megrendezett Keresztény - Zsidó Teológiai nap témája „A Biblián kívüli ókori zsidó irodalom” volt. A rendezvényt Czoma László, a Helikon Kastélymúzeum főigazgatója, Szécsi József, a KZST főtítkára és Schweitzer József országos főrabbi nyitotta meg. Karasszon Dezső, református teológiai professzor „A Biblián kívüli zsidó irodalom a héber Biblia korában”; Marjovszky

Tibor, református teológiai professzor „Rasi kommentárja a Genesis XXII. fejezetéhez”; Takács Gyula, katolikus teológiai professzor „A neofiti targum”; Xeravits Géza, görög katolikus teológiai tanár „Az üdvösségközvetítő születésének témája Qumranban” címmel tartott előadást. A záró koncertet a Goldmark kórus adta Tóth Emil főkántor közreműködésével.

2. A XIV. kerület Laky Adolf u. 38-40. szám alatti telken a Mazsihisz, a Kreatív 2000 Kft és az Alba Regia Építő Vállalkozó Részvénytársaság ünnepélyesen elhelyezte a Scheiber Sándor Tanintézet alapkövét.

április 14.

A debreceni zsidótemetőben 65 sírkövet döntöttek le, 77 sírhelyet gyaláztak meg.

április 15.

Peszach.

április 18.

1. Az Oneg Sabbath Klubban Schweitzer Gábor tartott előadást „A zsidó lélek az irodalomban - Komor András és kortársai” címmel.

2. Maimonidész vallástörténeti jelentőségéről beszélgetett a Heller Ágnes filozófus, Staller Tamás és Babits Antal vallástörténész Mazsike Klubban.

április 19.

„Rabbiképző - Pedagógium - Zsidó Egyetem avagy egy nagyszabású koncepció megvalósulása” címmel az intézet vezetői, tanárai és hallgatói találkoztak a Mazsike érdeklődő tagjaival a Mazsike Klubban.

április 20.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Ház Orvos Kubjának vendége volt Vizi E. Szilveszter professzor, aki „Tudásalapú társadalom, a jövő nagy kihívása” címmel tartott előadást.

2. 76 éves korában elhunyt Várhegyi György oktatásszociológus, tanár, a Mazsike iskolabizottságának tagja. A Szociológiai Szemle 1998/4 számában Liskó Ilona írása jelent meg „Várhegyi György emlékére” címmel.

április 22.

1. A Bzsh közgyűlésén beszámoló hangzott el az 1997. évi költségvetés teljesítéséről, megvitatták az 1998. évi költségvetési tervet. A költségvetés 1 millió forint többlettel zárult. A hitközség felügyelete alá tartozó 11 oktatási intézményben mintegy 1600-1700 tanuló tanul. A Scheiber Sándor Tanintézet igazgatói pályázatát Korn Gábor nyerte. Az 1998. évi költségvetés összeállításánál Schweitzer József a közgyűlés figyelmébe ajánlotta egy olyan támogatási rendszer kidolgozását, amely a kóser háztartást vezetőik többlet költségeihez járulna hozzá. Az országos főrabbi felvette, hogy egyre több a hibás tóratekercs, viszont nincs szakember, aki kijavítsa (sajhet). A válólevél(get)-készítő (sofer) hiánya ugyancsak hátráltatja a hitközség hagyományos működését. A professzor javasolta, hogy a kibővült anyagi javakat ezek képzésére, valamint a kántorképzés beindítására kellene fordítani. Heisler László a Dohány utcai Alapítvány nevében 1 millió forintot ajánlott fel tórajavításra. Deutsch László az újpesti zsinagóga orgonájának rekonstrukciójára kért költségvetési pénzt. Az orgona felújítására egyébként már alapítvány is működik.

2. Heller Ágnes tartott előadást „Hagyomány és újrakezdés Hannah Arendt filozófiájában” címmel a Bálint Zsidó Közösségi Házban. Az ORI Yahalommal közös rendezvény házigazdája és sorozatszerkesztője Babits Antal volt.

április 26.

1. Az izraeli továbbtanulás iránt érdeklődő fiatalok számára a Szochnut Sulihajóra hívta meg a legnevesebb izraeli felsőoktatási intézmények képviselőit és az érdeklődő fiatalokat. 1994-től a Szochnut rendszeresen szervezi az izraeli egyetemek és az érdeklődő diákok találkozóját.

2. A Mazsihisz közgyűlésén az 1997-es beszámolóban elhangzott, hogy 32 hitközséget és szórványt támogatnak. Az állam 45 millió forinttal járult hozzá a templomok helyreállításához. 357 temető állapota jónak mondható. A Budapesti Zsidó Múzeum nemzetközi kapcsolatai örvedetesen fejlődnek, 1999-ben a frankfurti könyvvásáron is szerepelnek majd kiállítással. Az 1998-as költségvetés összeállításánál Lechniczky András főállású rabbi kért Szegedre. Feldmájer Péter elnök köszöntötte a mosonmagyaróvári hitközség új elnökét, Ligeti Lászlót. Többen hiányolták, hogy az elnökség az előző évi közgyűlési határozatot semmibe véve nem hozta létre azt a szakértői bizottságot, amelynek feladata a járulékok felhasználásának optimalizálása lett volna. A közgyűlés határozatot fogadott el arról, hogy a járadékokból 20 millió forintot pályázatokra fordítják a magyarországi zsidóság vallási, vallási-kulturális, nevelési és szociális életében betöltendő feladatok ellátására. A pályázatokat november végén írta ki a hitközség, 1998. december 31-ig várták a jelentkezőket. A költségvetések elfogadása után egy gyulai és egy mosonmagyaróvári ingatlan elidegenítéséről, illetve Izrael államelnökének küldendő üdvözlő táviratról döntött a közgyűlés. A távirat szövege megjelent az Új Élet 1998. május 15-i számában (7. p.).

3. A Bálint Házban a Menora Egyesület tartott jótékonyági koncertet alapítója, Braun Tibor néhai főgyógyyszerész emlékére.

április 29.

A BZSH, a Szochnut Magyarországi Irodája és a Zsikk emlékünnepséget rendezett Izrael Állam megalakulásának 50. évfordulóján. Az Emmánuel Emlékfánál Frölich Róbert főrabbi tartott Yom Hazikaron (az Izrael Államért elesettek emléknapja) megemlékezést Fekete László kántor éneke mellett. A Dohány utcai zsinagógában Schweitzer József országos főrabbi ünnepi istentiszteletén Tóth Emil főkántor énekelt. Ünnepi hangversenyt adtak a Budapesti Koncertfúvósok Joseph Hartmann izraeli karmester, és Antal Mátyás vezényletével. Egyebek mellett műsoron szerepelt Honegger: Dávid király című művének eredeti változata, amely magyarországi bemutató is volt egyben.

április 30.

1. Lejárt a jelentkezési határidő az Országos Rabbiképző Intézet - Zsidó Egyetem 1998/1999-es tanévére. Az oktatás a Rabbini tudományok fakultásán, a Judaisztikai tanári szakon, Szociális munkás szakon és Zsidó liturgia szakon négy éves képzési idővel, valamint két éves postgraduális Művelődéstörténeti szakon indult.

2. Jeruzsálemben átadták az Israel díjat Amosz Óz íróknak.

3. Izrael Állam megalakulásának 50. évfordulóján a zsidó iskolák és az izraeli követség közös ünnepséget rendezett a Pataki Művelődési Házban (X. Szent László tér 7-14.)

Az Örökmozgóban Izraeli dokumentumfilmek fesztiválját rendezték.

Az Anschluss 60. évfordulóján kétnapos konferenciát szervezett a Goethe Intézetben a Magyar Auschwitz Alapítvány, az Osztrák Kelet- és Délkelet Európa Intézet és az Osztrák Legújabb kori Történeti Társaság. Szinai Miklós: „Magyarország és az Anschluss”; Majsai Tamás „A kőrösmezői deportálás 1941-ben”; Szita Szabolcs „A magyar deportáltak az anektált Ausztriában”; Tilkovszky Lóránt „Az Anschluss és következményei Magyarországon”; Zinner Tibor „A háborús és népellenes büntetteket elkövetők felelősségre vonása” című magyar nyelvű előadások hangzottak el.

Április elején „Hol tart a kárpótlás?” címmel rendezett fórumot a Magyar - Izraeli Baráti Társaság. Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató és Nagy Ferenc címzetes államtitkár adott tájékoztatást a kormány és a zsidó szervezetek tárgyalásainak állásáról.

A Salgótarjáni úti temetőben Weiss Manfréd sírjánál a csepeli önkormányzat tartott megemlékezést születésének 141. évfordulóján.

Zsidó szervezetek részvételével a Bálint Zsidó Közösségi Házban tartották a "Fél évszázad mártírjainak emlékéért, a túlélők támogatásáért" című emlékülést. Az emlékülést köszöntötte Jaron Mayer izraeli attasé is. A szervezetek beszámoltak eddigi tevékenységükről. Szenes Iván a NÜB, Sárközi Sándor a Measz, Feldmájer Péter a Mazsihisz, Verő Gábor a Magyarországi Auschwitz Alapítvány, Várlaki György a Muszoe, Solt László a nemzetközi táborbizottságok, Eliezer Radnai a Szochnut, Talyigás Katalin a Segélyalapítvány, Kardi Judit a Cionista Szövetség, Hajósné Vértes Antónia a Mazsók, Kelemen Andor pedig a KÚT tevékenységét tekintette át.

Május 1-től Hahn Fanni látta el a Mazsike ügyvezető titkári tisztét, szerkesztette a Mazsike Hírlevelét. Galambos Goldman Tamás ugyanis négy hónap után lemondott tisztéről.

Konrád György: „Aforizmák a zsidók tartósságáról” címmel két részes esszét közölt a Szombatban. (4 sz. 3-6. p. és 5. sz. 27-30. p.).

május hónap

május 1-2.

A Jerusalem Academy of Arts Hassadna együttese adott koncertet Székesfehérváron és Balatonfüreden.

május 3.

1. Izrael Állam megalakulásának 50. évfordulóján a Magyar - Izraeli Baráti Társaság ünnepséget rendezett a Magyar Tudományos Akadémia Dísztermében. Ünnepi beszédet mondott Göncz Árpád köztársasági elnök és Joel Alon Izrael Állam magyarországi nagykövete. Az ünnepséget a Magyar Televízió is közvetítette. A rendezvény helyszínén alkalmi postahivatal is működött különleges bélyegzővel, emléklap és különleges bélyegsor is készült.

2. Egész napos fesztivált szerveztek a Margitszigeten magyarországi zsidó szervezetek Izrael Állam megalakulásának 50. évfordulójára (Yom Haacmaut.)

3. Az Új Élet ünnepi mellékletet készített „50 éves az Ország” címmel. A lapban a magyarországi zsidó szervezetek vezetőin kívül Izraelhez fűződő kapcsolatáról beszél többek között Benedek István Gábor, Moldova György, Popper Péter, Kishonti Ildikó, Bánó András, Jancsó Miklós, Frank Júlia, Bokor Judit. Göncz Árpád köztársasági elnök pedig a Magyar Köztársasági Érdemrend Tiszti keresztjével tüntette ki Rónai Andrást, a Habima színművészt. A kitüntetést a Tel-Aviv-i követségen Csejtei István nagykövet adta át.

május 5.

A Magyar Írószövetség Klubjában (1062. Bajza u. 18.) a Magyar Napló szerkesztősége estet szervezett „A modern izraeli irodalom” címmel. Az estet Kiszely Gábor vezette, a Magyar Napló izraeli összeállításának szerkesztője. Meghívott vendég Joel Alon izraeli nagykövet volt. Kiszely Gábor tanulmánya megjelent a Szombat 1998/5. számában (22-24. p.)

május 5-6.

„Három világ találkozása - Maimonidész és kora” címmel kétnapos konferenciát szervezett a Zsidó Fiatalok Magyarországi Egyesülete Maimonides Köre az ELTE TTK kari tanácstermében (VIII. Rákóczi u. 5.). Komoróczy Géza „Néhány szó Maimonidesről”; Schweitzer József „A spanyol-zsidó aranykor”; Oberlander Baruch „A törvények elrendezésének a szerepe Maimonides Misné Torájában”; Visi Tamás „Maimonides és a modern bibliatudomány”; Staller Tamás „Filozófus a kilében, vagy rabbi az agórán”; Ormos István „Maimonides és az arab-izlám tudomány”; Schőner Alfréd „A budapesti Majmuni kódex illusztrációjának ikonográfiája”; Bíró Tamás „Maimonides, a középkori csillagász”; Babits Antal: „Maimonides kabbalista aspektusai, valamint a "zsidó Aristoteles" arisztotelizmusa”; Békés Gellért „Maimonides és a skolasztikusok” címmel tartott előadást. A konferenciát kerekasztal-beszélgetés zárta „Maimonides jelentőségéről az ezredfordulón” címmel.

május 6.

Benjamin Netanjahu izraeli miniszterelnök fogadta azt az öttagú küldöttséget, amely a mintegy 400 tagot számláló magyarországi Yad Vasem kitüntetettek képviselőiben Izraelbe látogatott. A találkozón részt vett Csejtei László magyar nagykövet is.

május 8.

1. Jubileumi ünnepséget rendeztek a Magyar Hasomér Hacair megalakulásának 70. évfordulója alkalmából a Goldmark teremben.

2. Betörték a makói ortodox zsinagógába. A templom megmentésére alakult alapítvány bejegyzése évek óta húzódik, az elhagyatott épület még meglévő belső tartozékait, táblákat, lámpákat, szőnyegetek tették tönkre a betörők.

május 13.

Sir Sigmund Sternberg a Buckingham palotában átvette Fülöp edinburgh-i hercegtől a vallási Nobel-díjként számon tartott Templeton-díjat. A mintegy 225 millió forintnak megfelelő értékű díjat márciusban ítelték oda a magyar zsidó származású brit üzletembernek a Vatikán és Izrael között 1993-ban létrejött diplomáciai kapcsolatok kiépítésében játszott szerepéért. A nyár folyamán a lisszaboni Moderna Egyetem judaika vendégprofesszorává avatta Sterberget. XVI. Gusztáv svéd király pedig a magas svéd kitüntetést, a Polar Start adományozta a felekezetek közötti közvetítés bajnokának. Nagy meglepetést keltett, amikor a Keresztények és Zsidók Nemzetközi Tanácsának nyári ülésén Sternberg lemondott alelnöki tisztéről. Indoklása szerint azért, mert az egyházak közötti dialógusba nem sikerült bevonnia a mohamedánokat.

május 11-17.

A Kossuth, a Petőfi és a Bartók Rádió adásaiban „Izraeli Kulturális Hetet” állított össze.

május 13-14.

A Dohány utcai zsinagóga Alapítványa tudományos előadásorozattal emlékezett Izrael Állam 50. éves jubileumára. „A megvalósult álom” című szimpózium védnökei Joel Alon nagykövet, Glatz Ferenc, az MTA elnöke, Demszky Gábor főpolgármester, Platthy Iván államtitkár, Schweitzer József országos főrabbi, Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató. Heisler László a körzet elnöke megnyitója után Glatz Ferenc akadémikus a magyar - zsidó kapcsolatok alakulásáról tartott előadást. Schweitzer József Netonek József rabbiról, Jehuda Don Izrael és a világ zsidóságának jövőjéről beszélt. Bokor Péter „Nehéz föld” című dokumentumfilmjének levetítése után Raphael Vágó Erec és a Galut kapcsolatát elemezte, Peter Haber a pozsonyi első cionista kongresszus jelentőségéről beszélt, Siró Béla a palesztinai jisuv első világháború előtti korszakáról beszélt. Toronyi Zsuzsa a Magyar Zsidó Levéltárban őrzött palesztinai képeslapokat vetített a két háború közötti időszakból. Az első nap estéjén ünnepi hangversenyt rendeztek a Dohány utcai templomban Bach, Vivaldi, Handel, Mozart, Mendelssohn és Goldmark műveiből. A második napon Gerő András „A

nemzetisten és a zsidók” címmel, Ferenczi László „Menahim Begin emlékiratairól” tartott előadást, Kiss József az ortodoxia és a cionizmus kapcsolatáról, Ambrus Katalin egy cionista regényről, Arthur Koestler „Mint éjjeli tolvaj” című művéről beszélt. A második nap végén Schöner Alfréd kerekasztal-beszélgetést szervezett a zsidó ifjúsági szervezetek küldötteivel.

május 15.

Az MSZP képviseletében Kósáné Kovács Magda és Csintalan Sándor tett látogatást a Mazsihisz székházában. A hitközség vezetőivel folytatott konzultáción a kárpótlási folyamat még meg nem oldott kérdései voltak terítéken.

május 16.

1. Függetlenségi ünnepet rendeztek Kiskunhalason. Az Izrael Állam megalakulásának 50. évfordulóját ünneplők között volt Joel Alon izraeli nagykövét is. Az egybegyűlteket Raáb András, a hitközség új elnöke köszöntötte.

2. A Magyar Rádióban elhangzott a Páskándi Géza és Pinchas Müller názareti főrabbi levelezéséből készült dokumentumműsor „Múlhatatlan barátsággal” címen. A dokumentumműsor a Magyar Rádió Új Magyar Hangjáték pályázat Dokumentum kategóriájának 1998 évi díját nyerte el. A levelezés felhasználásával Páskándiné Sebők Anna, Csaba Klári és Varga Géza készítette. Pinchas Müller hangja Gera Zoltán, Páskándi Gézáé Rajhona Ádám, Olga Müller rebbecen Lázár Kati, Páskándiné Csomós Mari volt. A levelezés 1999-ben jelent meg a Belvárosi Kiadónál.

május 17.

Zsidó imaházat avatott Schweitzer József országos főrabbi Szentendrén, ahol eddig nem működött hitközség. Az imaház céljára átalakított épületet az Amerikába szakadt Szántó György két éve ajánlotta fel hitéleti célokra. Az adományozó fia adta át az épületet a közösségnek, miután apja időközben meghalt. Az alig 20 négyzetméteres imateremben a Budapesti Zsidó Múzeum kihelyezett kiállításokat rendez. A kertben elhelyezték annak az emléktáblának a mását, amely a Szentendréről, Leányfaluból, Szigetmonostorról, Pócsmegyerről, Tahitótfaluból és Visegrádról elhurcolt zsidók neveit örökíti meg, s amelynek eredetije az újpesti zsinagóga emlékkertjében van. Az imaháza avatásán beszédet mondott az adományt tevő fia, valamint Kállay Péter polgármester és B. Turán Róbert, a Zsidó Múzeum igazgatója. Tóth Emil főkantor és Gerendás Péter énekelt.

május 18.

1. A Nagyfuváros utcai és a Thököly úti körzetet mutatta be az MTV 1 csatornájának „Az utódok reménysége” című műsora.

2. A zalaegerszegi Megyei Múzeumban megnyílt Shamuel A. Katz karikatúra kiállítása.

május 20.

94 éves korában, jeruzsálemi otthonában meghalt Jacob Katz, a Héber Egyetem korábbi rektora, a történettudományok professzora.

május 21.

1. A Duna Televízió „Halld, Izrael!” című műsorában Schweitzer József szólt a vatikáni Soá dokumentumról. Tudósítás készült az 1848-as hazai és külföldi megemlékezésekről. Az 1944-es ún. Népszínház utcai zsidó felkelésre, valamint Izrael Állam 50 éves jubileumára emlékeztek. Bemutatták azt a dokumentumfilmet, amelyet Sípos András készített az ELTE BTK és a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola judaisztika szakos hallgatóinak tanulmányi kirándulásán. Az április 27-28-i kirándulás során Nyugat-Magyarország és Burgenland zsidó emlékeit tekintették meg a hallgatók Komoróczy Géza tanszékvezető, Slomo Spitzer izraeli vendégprofesszor és Szántóné Balázs Edit vezetésével. A győri, szombathelyi és soproni zsinagógák és zsidó emlékek megtekintésén kívül burgenlandi zsidó emlékeket kerestek fel a hallgatók.

Megnézték a köpcsényi, a boldogasszonyi, a sopronkeresztúri, a kismartoni és a nagymartoni temetőt, valamint a városszalónoki és a kismartoni zsinagógát és zsidó múzeumot. A Soproni Szemlében jelent meg Martha Keil: „Hitközségek a határ mentén: a bécsújhelyi és a soproni zsidóság kapcsolata a későközépkorban” című tanulmánya (15–29. p.).

2. Az MTV 1-es csatornáján „Az utódok reménysége” című műsorban az Izrael Állam 50. évfordulóján tartott ünnepi istentiszteletről, a Wallenberg emlékparkban tartott megemlékezésről és a Szentendrén felavatott új imateremről tudósítottak.

május 23.

Az Oneg Sabbat Klubban „Nők a zsidó közéletben” címmel vitaestet tartottak. A vitaindító előadást Gergely Judit, a DOTE professzora tartotta.

május 24.

A szegedi zsinagógában az ORI Goldmark kórusa adott jótékonysági koncertet.

május 27.

Deák István, a Columbia Egyetem professzora tartott előadást „The Holocaust within the Context of 150 years of ethnic cleansing+ címmel a Collegium Budapest I. Szentháromság u. 2. szám alatti épületében.

május 28.

Lisznyay-Szabó Gábor, a Dohány utcai templom egykori orgonistájának emlékére emléktáblát avattak a VI. Szív u. 33. számú ház falán, ahol egykor lakott. A hitközség nevében Lazarovits Ernő mondott beszédet, Lukin László a pályatársak nevében emlékezett.

Májusban izraeli és magyar résztvevőkkel konferenciát rendezett a Magyar Pszichiátriai Társaság. A szervezést Silfen Péter izraeli pszichiáter fogta össze. A háromnapos konferencia témája a pszichiátriai betegjogok alakulása, valamint a poszttraumás szindróma létezése, és kezelése volt. Mintegy 60 izraeli vett részt a tanácskozáson, melyen előadást tartott Gönczöl Katalin ombudsman is.

A Muszoe május első felében tartott vezetőségválasztó közgyűlésén Örley Pált, a Mazsók kurátorát választotta elnöknek. Elnökhelyettesek: Adler László, Lazarovits Ernő, Vámos István, Várlaki György. Ügyvezető igazgató Gonda Istvánné.

A Lauder Javne zsinagógájában 15 lányt avattak felnőtté. A szertartást Raj Tamás főrabbi és Fekete László főkántor végezte. A felnőtté avatott lányok Balla Margit emléklapját kapták ajándékba.

A Mozgó Világ 1998/5 száma részletet közölt Eörsi István: „Az ironikus Jób” című művéből. (6-20. p.).

június hónap

június 2-4.

Háromnapos konferenciát rendezett Jeruzsálemben a Magyar Tudományos Akadémia és az Izraeli Tudományos Akadémia „Az 1848-49. évi forradalom és a zsidóság témakörében” címmel. A nyitó előadást Deák István a Columbia University professzora tartotta „Monarchical, national, or ethnic loyalty: the dilemma of Hungary, s hungarians and non-hungarians in 1848-1849” címmel. Előadást

tartott Schweitzer József országos főrabbi, Mose Carmilly-Weinberger, a New York-i Jeshiva nyugalmazott professzora, Gerő András, Haraszi György, Herman Róbert, Prepuk Anikó és Szász Zoltán történészek, Frigyesi Judit zenetörténész, Michael K. Silber és Szász Anna izraeli kutatók.

június 3.

„A megvalósult álom” címmel a Magyar Televízió egyes csatornája kétrészes műsort sugárzott Izrael állam megalakulásáról. Ebben a jubileum alkalmával rendezett konferenciákról és Margitszigeti egész napos rendezvényről is készültek tudósítások.

június 4.

1. Az Osiris Könyvesház (V. Veres Pálné u. 4-6.) vitaestet rendezett a Holt-tengeri tekercekről a nemrég megjelent, ezzel foglalkozó három könyv kapcsán. A nagy érdeklődést kiváltó esten a szerzők tartottak előadást, a vitát Gyurgyák János, a kiadó vezetője vezette. Fröhlich Ida: „A qumráni szövegek magyarul”; Vermes Géza: „A qumráni közösség és a holt-tengeri tekercek története” és Komoróczy Géza: „Kiáltó szó a pusztában” címmel tartott előadást.

2. A holocaust túlélői kollektív feljelentést tettek a New York-i szövetségi bíróságnál a német Deutsche Bank és Dresdner Bank ellen. A felperesek 18 milliárd dolláros kártérítést követeltek azoknak az áldozatoknak a hozzátartozói számára, akik személyes értékeiket elrabolták a koncentrációs táborokban. Mintegy 100-200 ezer érintettje lehet a kártérítési igénynek. Nemzetközi jelentések szerint a beperelt két bank együttműködött a náci rezsimmel.

június 6.

1. Lengyel László „A többi néma csend” címmel közöl esszét a magyarországi zsidóság holocaustjáról és a háború utáni társadalomtörténetéről a Népszava „Szép Szó” mellékletében (I-II. p.).

2. A Mazsike Festészetet Kedvelők Köre egy napos kirándulást szervezett a bécsi Kunsforumba, ahol a négy magángyűjteményből szervezett „Monettől Picassóig” című tárlatot nézték meg.

június 8.

A Világ Igazai kitüntetésekkel adta át a Jeruzsálemi Yad Vasem Intézet nevében Joel Alon nagykövet a Magyar Honvédség Művelődési Házában (Stefánia út 34.) A kitüntetett 30 személy közül 19-en posztumusz elismerésben részesültek.

június 9.

Az amerikai képviselőház úgy döntött, hogy vizsgáló bizottságot állítanak fel annak kiderítésére, hogy mi lett a sorsa a holocaust áldozatai által az USA-ban hátrahagyott javaknak.

június 10.

A Los Angeles-i Wiesenthal Dokumentációs Központ nyilvánosságra hozta az Alan Shom történész által készített jelentést, amely Svájcot kifejezetten nácibarát országnak mutatta be. A Shom-jelentés nagy vitát és felháborodást váltott ki. Az amerikai külügyminisztérium szóvivője és Simon Wiesenthal is vitatta a jelentés tartalmát, illetve az utóbbi kétségbe vonta a jelentés készítőjének történészi hitelességét.

június 14.

A Fejér megyei zsidóság deportálásának emléknapját tartották Székesfehérváron és Kápolnásnyéken. A temetőben tartott istentisztelet után Hídvégi Máté történész „Lőw Lipót pápai főrabbi és a magyar zsidók az 1848-as szabadságharcban” címmel tartott előadást Kápolnásnyéken, a Közúti Igazgatóság tanácstermében.

június 18.

A Dohány utcai zsinagóga falán emléktáblát avattak az 1848-49-es szabadságharcban hősi halált halt zsidó honvédek emlékére. Az avatóbeszédet Frölich Róbert rabbi, dandártábornok mondta. A Hadtörténeti Intézet és Múzeum Dísztermében emlékülést tartottak „A zsidóság és a nemzeti kisebbségek az 1848/49-es forradalom és szabadságharcban” címmel. Beszédet mondott Korsós László, a Hadtörténeti Intézet főigazgatója, Beer Iván, Tabajdi Csaba, Pusztaszeri László, Katona Tamás és Bona Gábor.

június 20.

1. Az Oneg Sabbath Klubban új sorozat indult „A zsidóság nagy alakjai” címmel. Varga László levéltáros Weiss Manfrédéről beszélt.
2. A mosonmagyaróvári zsidótemetőt meggyalázták.

A Pedagógusnap alkalmából Berend Rózsa, az Anna Frank Gimnázium nyugállományba vonuló igazgatónője a Köztársasági Érdemrend Arany fokozata kitüntetésben részesült. Schöner Alfrédot egyetemi tanárrá, egyben az Országos Rabbiképző Intézet rektorává nevezték ki. Feldmájer Péter és Zoltai Gusztáv elismerő okleveleket adott át Ungárné Komoly Juditnak, a Pedagógium igazgatójának, Bölcskei Andrea óvónőnek, Klein Ervin karvezető tanárnak, Zahumenszky Judit tanárnak, Deutsch Gábor főiskolai tanárnak és Várnai Ivánné tanárnak.

Az 1997-98. Akadémiai évre a City of New York University J&O. Winter Fund az alábbi pályázatokat jutalmazta ösztöndíjjal: Péter and Éva Csillik „The socialpsychology of escaping”; Mária Ember „Wallenberg problems”; Anna Földes „Reflections of the Holocaust in post-1989 hungarian fiction”; Magdolna Horák „Az Országos Magyar izraelita Közművelődési Egyesület”; Krisztina Munkácsi „Anti-semitism in Hungary during the 1930s”; Rita Nagy „Ideological impact on anti-semitism and on political attitudes: The case of the hungarian churches, 1842-1944”; Attila Novák „A növekedés éve, 1938-1944. A cionizmusa 2. világháború alatti Magyarországon”; Ágnes Orbán Szegő „The history of the jews of Gyöngyös”; Ágnes Peresztegi „Compensation for human rights violations against hungarian jews”; László Petrovics Ofner „Positiv revival of hungarian jewish cultural identity”; Zoltán Vági „László Endre, s political biography 1895-1946”; Vera Várnai „A zsidókérdést Kutató Magyar Intézet tevékenysége”.

A Hunyadi téri körzetben hetedszer tartották meg a hagyományos Bar Vilmos Talmud Tóra versenyt. A világhírű kémikus emlékére felesége, Pollák Zsuzsa hozott létre alapítványt, amely a verseny legjobbait jutalmazza.

Moszkvában tartotta VB ülését a Zsidó hitközségek Európai Tanácsa. Az ülésen Feldmájer Péter és Olti Ferenc képviselte Magyarországot. A résztvevők megismerkedtek a nemrégiben megalakult Oroszországi Zsidó Kongresszus tevékenységével, jelen lehettek a Moszkvai Zsidó Egyetem első diplomakiosztó ünnepségén is. Az ülésen tájékoztató hangzott el a kazahsztáni, az üzbegisztáni és grúziai hitközségek nehéz körülményeiről is. Nanofsky György magyar nagykövet fogadta a magyar küldöttséget.

A Világosság 1998/5-6 tematikus száma Isaiah Berlin emléke előtt tiszteleg.

A Szombat 1998/6 száma tudósít a Rabbiképző Könyvtárának puccszerű elköltöztetéséről az ORI, illetve a volt Anna Frank Gimnázium épületének földszinti és első emeleti vizes helységeibe.

július hónap

július 5-9.

Nemzetközi Nyári Egyetemet rendezett St. Pöltenben az Institut für Geschihte der Juden in Österreich Die jüdische Familie in Geschichte und Gegenwart címmel.

július 5-10.

Az UJS pécsi szervezete helyrehozta a dunaszekcsői zsidótemetőt Kürti Csaba elnök és Radnóti Ilona, a pécsi Janus Pannonius Múzeum muzeológusának vezetésével. A költségeket az UJS, a Mazsihisz és a dunaszekcsői önkormányzat viselte.

július 7.

Az Izrael Állam megalakulásának 50. évfordulójára hirdetett országos vetélkedő döntőjét tartották a Bálint Zsidó Közösségi Házban. A beérkezett 95 pályaműből a döntőbe 15 általános iskola és 15 középiskola került be. A zsidó iskolák kategóriájában 3-3 csapat mérte össze tudását. Az első helyezettek egyhetes izraeli utat nyertek, a második helyezettek egyhetes Szarvasi táborozást, a harmadik helyezettek egy-egy izraeli kulturális programra és ebédre kaptak meghívót.

július 16.

Az MTV 1 csatornáján „Az utódok reménysége” az Anna Frank Gimnázium utolsó évzárójáról, valamint az ORI 120. Tanévének ünnepélyes évzárójáról tudósított.

július 20-21.

Szentendrén tartotta hagyományos nemzetközi táborát a GeSheR-HÍD Vallásközi Kapcsolatok és Kutatások Központja a Kárpát-medence történelmi vallásfelekezetinek részvételével.

július 19-31.

A Chabad Lubavics Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület bentlakásos, ösztöndíjas "jesivakációt" hirdetett fiatalok részére. A jesivában a Tóra, a Talmud, Maimonidész műveinek tanulmányozásával, valamint ismerkedés a zsidó jog, filozófia és misztika alapjaival foglalkoztak.

július 27.

A Kossuth Rádióban részleteket olvastak fel Vermes Géza „A qumrani közösség és a holt-tengeri tekercsek története” című könyvéből.

Július közepén Magyarországon járt a Steven Spielberg által alapított Soá Alapítvány elnöke, Birnbaum professzor. A magyarországi zsidó szervezetek vezetőit tájékoztatta, hogy a Shoá Alapítvány eddig mintegy 46 ezer 2-3 órás interjút készített a shoá túlélőivel. Összesen 50 ezer interjú készítését tervezték. Magyarországon mintegy 300 interjút kívánnak felvenni. A szervezésre, a mintegy 30-40 kérdezőbiztos kiképzésére irodát nyitnak Budapesten. Az interjúkat digitális úton rögzítik, a feldolgozás és a publikálás számítógéppel történik. A Los Angeles-i székhelyű „Survivors of the SHOAH Visual History Heritage Foundation” szeptembertől interjúkészítőket keresett az Új Élet 1998. szeptember elsejei számában. A képzést az amerikai intézet végezte, jelentkezni a Joint irodában lehetett.

Nyár közepén alakult meg a Wallenberg Szoborbizottság, melynek fővédnöke Demszky Gábor főpolgármester, alapítói pedig Vince Mátyás és Deák Gábor. A társaság célja, hogy a Pátzay Pál Kigyóölő című szobrának másolatát az eredeti helyén, a Szent István parkban állítsák fel 1999 áprilisában.

Zsinagógát és kulturális központot avatott Ronald S. Lauder Szarvason. Az új épület David ben Rafael, a fiatalon elhunyt izraeli népjóléti miniszter emlékének szentelve Dávid Háznak nevezték el.

A mintegy 500 négyzetméteres alapterületű komplexumban könyvtár, számítóközpont, foglalkoztató szobák és mintegy 85 négyzetméteres templom is helyet kapott. A templom üvegablakait Hegyi György festőművész készítette. Az Erec című folyóirat 1999. januári száma portrét készített Hegyi Györgyről „Egy régi álmom vált valóra” címmel (8-9. p.).

Bécsben kiállítás nyílt a Budapesti Zsidó Múzeum 1848-as judaikáiból.

Nyáron vette át rabbidiplomáját a londoni Leo Baeck Collage-ban Kelemen Katalin, akit a Szim Salom reform zsidó közösség vezetőjévé választott. Személyében az első női rabbi kezdte meg működését Magyarországon.

A Mazsók kuratóriumi ülésén döntöttek a Hotel Club Tomaj eladásáról, valamint 41 millió forintot ítélték oda 65 pályázónak. 1-1 millió forint támogatásban részesült a Mazsike, az UJS és a Macisz, a B,nai B,rith pedig 500 ezer forintot kapott.

A Jel-Kép folyóirat 1998/2 számában jelent meg Csepeli György tanulmánya „Jelenlét hiány által. Antiszemitizmus Közép- és Kelet Európában” címmel (3-15. p.)

augusztus hónap

augusztus 1.

A Magyar Hírlap 1998. augusztus elsején megjelent „Ahogy tetszik” mellékletének első oldalán interjú jelent meg Mrávik Lászlóval, aki a kilencvenes évek elejétől kutatja a Magyarországról a második világháborúban elhurcolt műkincsek sorsát. „A műtárgyak ügye békésen is rendezhető” című interjú Balogh Gyula készítette. A Magyar Nemzeti Múzeum főmunkatársa elmondta, hogy nem kívánja folytatni a kutatást, mivel 1994-től a kutatási körülményeket a Horn kormányzat igencsak megnehezítette. Az elhurcolt műkincsekről most elkészült angol nyelvű katalógus is raktárban hever, az érdeklődők nem juthatnak hozzá.

augusztus 2.

A roma holocaust évfordulójának emlékére több százan gyűltek össze a parlament előtt, és gyertyagyújtással, közös virrasztással emlékeztek. Göncz Árpád köztársasági elnök és Áder János, a parlament elnöke levélben emlékeztek meg a roma holocaustról. A levelet Horváth Aladárnak, a Roma Polgárjogi Alapítvány elnökéhez juttatták el.

augusztus 4.

Raoul Wallenberg születésnapjára emlékeztek a Szilágyi Erzsébet fasorban lévő szobornál. Beszédet mondott Csejtei István izraeli nagykövet.

augusztus 7-10.

Hatalmas reklámkampánnyal vezette be a New York-i messiáshívő zsidók szervezete „Halljad, Izrael!” című produkcióját a Budapest Sportcsarnokban. A Mazsihisz és a katolikus egyház feje - igaz más-más oldalról - erőteljesen elutasította szervezet szellemiségét. (Aki messiáshívő az nem lehet zsidó egyfelől, másfelől aki zsidó az nem lehet messiáshívő.) A Mazsihisz szerette volna betiltatni a rendezvényt, erről jókora polémia indult meg a napi sajtóban.

augusztus 15.

Kinevezték Borsányi Ferencet az ORI Könyvtárának igazgatójává. A könyvtár helységeinek szigetelése és az állomány költöztetése folyamatban van.

augusztus 16.

A TV2 Napló című műsorában bemutatott riportból kiderült, hogy Bencsik Gábor, a Magyar Újságírók Szövetségének elnökségi tagja olyan videokazetták árusításában vett részt, amelyek tagadják a holocaust történelmi tényét. A MÚOSZ etikai bizottsága ezért elmarasztalta Bencsik Gábort, aki lemondott elnökségi tagságáról.

augusztus 27 - szeptember 3.

Első alkalommal rendezett Zsidó Nyári Fesztivált a ZSIKK Vadas Vera vezetésével. A fesztivál fővédnöke Glatz Ferenc, az MTA elnöke volt. Zsidó filmnapokat tartottak az Örökmozgóban, a Vidám Színpadon Kóser Kabarét játszottak. A Dohány utcai templomban augusztus 27-én Dudu Fisher izraeli kántor adott koncertet, szeptember 3-án nemzetközi kántorhangverseny keretében fellépett Kelen Tibor New York-i főkántor, a New York-i Metropolitan magánénekes, és Giora Sharon Palm Springs-i főkántor. Augusztus 30-án magyar zsidó könyvnapokat szervezett Raj Tamás a Dohány utcai templom mellett, augusztus 31-én kiállítás nyílt a Zsidó Múzeumban „Elfeledett feledhetetlenek” címmel. A zsidó gasztronómiai hétnek a Margitszigeti Danubius Grand Hotel adott otthont. A Mazsihisz folyóiratot alapított „Remény” címmel, amelynek az első száma a fesztivál alkalmából jelent meg. A lap főszerkesztője Benedek István Gábor. A könyvfesztiválon Schiffer János főpolgármester-helyettes felavatta az ismeretlen szponzor emlékművét, ahol zsidó iskolák és könyvtárak számára lehetett adakozni. Az „Ájin” képzőművész csoport tagjai a helyszínen alkottak, és árulták műveiket, fellépett a Nosztalgia Klezmer Band, Fellegi Balázs és Fűzfa Júlia énekművészek. Előadást tartott Haraszti György történész, Voigt Vilmos néprajz professzor, Rapcsányi László, a Magyar Rádió főmunkatársa, Röhrig Géza költő. A vásáron író-olvasó találkozók keretében dedikált Benedek István Gábor, B. Turán Róbert, Hernádi Miklós, Hídvégi Máté, Kertész Ákos, Kornis Mihály, Kozma György, Mezei András, Szántó T. Gábor, Székely Magda, Turczy István.

augusztus 30.

A zuglói Laky Adolf utcában felavatták a Scheiber Sándor Gimnázium épületét, amelyben a korábban Anna Frank nevét viselő gimnázium folytatja működését. Az építkezés fedezetét a kormány által a Radnóti Gimnázium helyett kárpótlásként adott 1,5 milliárd forint jelentette. A hétszintes épületet az Alba Regia Rt építette a Swissarchplan Bt tervei alapján. Az iskola ablaküveg díszítését Hegyi György festőművész készítette. Az épületben elhelyezett mezüzéket a munkácsi származású Süsmann Izidor adományozta. Az épületben kapott helyet egy új nagykapacitású konyha is, amely a Mazsihisz szociális feladatainak ellátásában is segítséget nyújt. A Páva utcai konyha – amely eddig a szociális feladatokban segített - ugyanis felújításra szorul. Az Anna Frank Gimnázium régi épülete a Bérkocsis utcában teljes egészében az ORI és a Pedagógium céljait szolgálja teljes felújítás után.

A pest megyei Pátyon közadakozásból, valamint a polgármesteri hivatal hozzájárulásával újjátották fel a zsidótemetőt. Az újraavatáson jelen volt Joel Alon izraeli nagykövet és a Mazsihisz képviselőin kívül több felekezet képviselője, országgyűlési képviselők és a környező községek képviselői. Az elhurcoltak nevével emlékmű készült. A Községi Házban ünnepi műsort rendeztek, ahol a felújításért évek óta harcoló egyetlen soá túlélő, Kerekes Miklós emlékezett a vészorszakra. A falu a temető további gondozását is vállalja – jelentette be Weidermann Gábor polgármester.

Tel-Avivban tartotta jubileumi találkozóját az egykori, 1949-ben betiltott Magyar Cionista Szövetség. A találkozó szervezését az „Izraeli Szemle” fogta össze, melynek főszerkesztője, Arje Kaddar tartotta a megnyitó beszédet. Az irodalmi esten Dan Dalmat, Tabák László és Kalvariszky Éva olvasott fel műveiből.

A Hajógyári szigeten immár évek óta augusztus közepén megrendezett többnapos pop fesztiválon a Chabad Lubavics is sátrat állított. Érdeklődőknek bemutatták a hagyományos zsidó mindennapok szertartásait.

szeptember hónap

szeptember 6.

A Mazsihisz először tartott évközből közgyűlést. Beszámoló hangzott el a költségvetés alakulásáról, illetve az 1999. évi gazdálkodás koncepciójának kialakításáról. Az oktatás volt az ülés központi témája. Orbán Ferenc oktatási felelős bejelentette, hogy a hitoktatást a nem zsidó iskolákra is kiterjesztik. A végzett rabbiknak egy évet vidéken kell tölteniük, így a vidéki hitközségek problémája fokozatosan megoldódhat. Schweitzer József országos főrabbi kérésére a Mazsihisz alapszabályát kiegészítették a következő szakasszal: „A rabbikar vezetője az országos főrabbi, akit a közgyűlés négy évre választ. Jogköréről és feladatairól külön szabályzat gondoskodik.” Zoltai Gusztáv aktuális ügyekről, Olti Ferenc személyi jövedelemadókat egy százalékából összejött 13 millió forintról, Engländer Tibor a klubok szerepéről, Fixler Herman a kasztról beszélt.

szeptember 9.

A Keresztény - Zsidó Társaság oroszlányi rendezvényét a Szent József plébánia templomban tartották. A találkozón Frölich Róbert főrabbi, Kovács Endre katolikus püspök és Szécsi József, a társaság titkára tartott előadást. Fellépett a Goldmark kórus, Fekete László és Tóth Emil főkántorok szólót énekeltek.

szeptember 10.

A Magyar Zsidó Múzeum és Levéltárban Tóth Krisztina költő nyitotta meg az „Orient/e” című kortárs képzőművészeti kiállítást. A kiállító művészek: Siflis András, Szegő György, Kerekes László, Für Emil, Geller B. István, Dimitris Tzamauranis.

szeptember 13.

A kaposvári hitközség és a Mazsihisz rendbe hozta a zsidótemetőt Nemesdédén. A temető és a mártíremlékmű avatásán megjelentek a környező községek képviselői is. Az avató beszédet Radanics László, Nemesdéd polgármestere és Lékai József, a kaposvári hitközség elöljárója tartotta. Schönberger András rabbi és Klein Ervin főkántor gyászistentiszteletet tartott.

szeptember 15.

Havonta egyszer sajtóklubba invitálja Avar Jánost, Boros Istvánt és Dési Jánost a Bálint Zsidó Közösségi Házba a házigazda: Kertész Péter.

szeptember 17.

A Hunyadi téri körzetben rendezett Keresztény - Zsidó találkozó vendége Szénási Jonathán Sándor kápolnásnyéki református lelkész volt. Domán István főrabbival együtt előadást tartottak. Fóti Márton és Weisz Ferenc főkántorok énekét követően Székelyi József színművész olvasott fel novelláiból.

szeptember 18.

Péntek esti istentisztelet keretében újraszentelték az Országos Rabbiképző Intézet felújított templomát.

szeptember 21.

Ros Hasana alkalmából üdvözetet küldött a Mazsihisznek Orbán Viktor miniszterelnök, Pintér Sándor belügyminiszter, Pokorni Zoltán művelődési miniszter, Kovács László, az MSZP elnöke, Szabó Zoltán országgyűlési képviselő, Hámori József kulturális miniszter, Bakonyi Karola erzsébetvárosi polgármester.

szeptember 23.

Zsidó Kulturális estet rendeztek a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban. Az apropót az adta, hogy a „Hévíz” című negyedéves periodika izraeli különszámot jelentetett meg. A lapot Yaron Mayer, az izraeli nagykövetség másodtitkára mutatta be a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban. A Winckheim-palota díszlépcsőházában fotókiállítást rendeztek Izraelről, a bemutatón megjelent közönség meghallgatott egy izraeli kórust is.

szeptember 24.

A Budapesti Zsidó Fesztivál legfontosabb eseményeiről adott összefoglalót az MTV egyes csatornáján a „Fogjatok dalba és énekeljetek” című műsor.

szeptember 27.

A Mazsike tisztújító közgyűlést hívott össze, mivel a június 14-i közgyűlésen a vezetőség botrányos körülmények között lemondott. A tisztújító közgyűlésen a jelölő bizottság erőteljes szervezési munkája következtében 190 résztvevő jelent meg, és sikerült megválasztani a szervezet új elnökségét. A 140 leadott szavazatból Popper Péter 119, Olti Ferenc 113, Székely Gábor 97, Janklovics Tibor 93, Korányi László 79, Rajki András 77, Feldmájer Sándor 77, Kertész Ákos 77, Bonta Miklós 76, és Deák Gábor 76 szavazatot kapott. Az alapszabály módosítására is sor került a közgyűlésen. Az új elnökség megválasztásával stabilizálódott a Mazsike helyzete, amelynek léte is többször veszélybe került az év folyamán. A Mazsike Hírlevele folyamatosan tájékoztatót a Simonyi Péter ügyvezető igazgató és több elnökségi tag tavaly szeptemberi lemondása következtében kialakult válságról (1. sz. 12-15. p.; 3. sz. 8-12. p.; 4. sz. 3-4. p.; 5. sz. 3-4. p.; 6. sz. 3-4. p.; 7. sz. 3-8. p. 9. sz. 3. p.). A Mazsike szerepéről és jövőjéről az Új Életben, a Népszabadság és a Magyar Hírlap hasábjain is vita folyt a június 14-i eredménytelen közgyűlés után. A megválasztott új elnökség Székely Gábort választotta az egyesület elnökének. Novemberben Kertész Ákos egyéb elfoglaltságára való hivatkozással lemondott elnökségi tagságáról.

szeptember 29.

1. Osztrák történész bizottság alakult, amely a náci időkben elvett javakkal, azok visszaadásával és a kárpótlással foglalkozik. A bizottság elnökének az osztrák közigazgatási államtitkárt, Clemens Jablonert kérték fel. A bizottság megalakítására Victor Klima osztrák kancellár, Wolfgang Schlüssel alkancellár, Heincz Fischer, a parlament elnöke és Heinrich Neisser a törvényhozás alelnöke kérte fel Clemens Jablonert. A tagok között volt az Osztrák Állami Levéltár főigazgatója, egy Simon Wiesenthal és a jeruzsálemi Yad Vasem Intézet által javasolt külföldi szakértő, valamint három kutató.

2. Martonyi János külügyminiszter New Yorkban találkozott Israel Singerrel, a ZSVK főtítkárával. A találkozón szó volt a kárpótlás ügyéről. Martonyi megerősítette, hogy a kormány kész teljesíteni a vészkorszakból eredő kárpótlási kötelezettségeit. Az Amerikai Zsidó Bizottság képviselőivel folytatott eszmecsere felvetődött, hogy a magyarországi oktatás kívánnivalókat hagy maga után a vészkorszak tanításában. Az Amerikai Zsidó Bizottság a lengyel és cseh tankönyvekhez hasonlóan áttekinti a magyar tankönyveket is.

szeptember 30.

Jom Kipurkor a templomok látogatottsága a rabbik véleménye szerint az utóbbi évekénél sokkal nagyobb volt. A Dohány utcai főtemplomból mintegy kétezer ember szorult ki a térre, a zsinagógában pedig mintegy ötezen zsúfolódtak össze.

Szeptemberben jelent meg az Európai Füzetek 1998/5 száma Heller Ágnes szerkesztésében. A tematikus szám a „Hagyomány és freudizmus” alcímet viseli. Freud Mózes könyvéről 1997-ban a New York-i New School for Social Reserch által szervezett vita résztvevőinek - Yosef Hayim Yerushalmi, a Columbia Egyetem judaisztika professzora, Jacques Derrida filozófia professzor és Richard J. Bernstein, a New York-i Egyetem professzora - előadásait tartalmazza Heller Ágnes kísérő szövegével.

Joel Alon izraeli nagykövetet szülőföldje, Újpest díszpolgárává választotta a helyi önkormányzat.

Székesfehérvár díszpolgára lett Almásy Tibor, akit a vészkorszakban tanúsított magatartásáért korábban Yad Vasem kitüntetéssel is jutalmaztak.

Jeruzsálemben temették el a 90 éves korában elhunyt Meir Weist, Izrael-díjas bibliakutatót, aki élete első felében Hódmezővásárhelyen és Debrecenben szolgált rabbiként (Weisz Pál 1908-1998). Tevékenységéről Szigeti János az Új Élet 2007. április 15-i számában „Ismeretlen adatok dr. Weisz Pál hódmezővásárhelyi működéséről” címmel (5. p.) készített összeállítást.

A Szociológiai Szemle 1998/3. számában jelent meg Csepeli György és Örkény Antal „Nemzetközi összehasonlító szociológiai vizsgálat a nemzeti identitásról” című tanulmánya.

október hónap

október 1.

A Mazsihisz és a kormány aláírta a megállapodást az egyházi ingatlanok állami tulajdonba vétele miatti járadékfizetésről. A Mazsihisz 150 ingatlant jelölt meg összesen 13,5 milliárd forint értékben, amelyet nem kért vissza, az utánuk járó kárpótlását járadék formájában kérte. A járadék összege 1998-2001 között 4,5 százalék, azt követően 5 százalék. A 608 millió forintból 443 millió forint felhasználása vált lehetővé 1998-ra. A Mazsihisz a járadékból befolyt pénzből az Országos Főrabbi Hivatalnak 5 mFt; Hitéletre és szociális támogatásra 9,8 mFt; Szertartási tevékenységre 5,4 Ft; a vidéki temetők felújítására 15 mFt-ot osztott szét. Felújítási alapba 50 mFt; Tartalékalapba 40 mFt; Pályázati alapba 17 mFt került. A Cionista Szövetség 3 mFt; a Szegedi otthon 3,5 mFt; az ORI 27,9 mFt; a Zsidó Múzeum és Levéltár 4,2 mFt; az Új Élet 7 mFt támogatást kapott. A Zsidó Kórháznak 20 mFt; a Balatonfüredi üdülőnek 2,5 mFt; az óvodának 7,99 mFt; az Anna Frank Gimnáziumnak 25 mFt; a Kollégiumnak 0,9 mFt jutott. Az Újpesti Szeretet Otthon 6,14 mFt; az Idősek napközi otthonai 4,7 mFt; a Népkönyha 19,6 mFt; a Húsáruda 1,7 mFt; a ZSIKK 3 mFt; a Bálint Ház 9,2 mFt juttatást kapott. Az Ortodox hitközség 60 mFt; Bzsh 53,13 mFt; a vidéki hitközségek közül a bajai 0,42 mFt; a békéscsabai 1,61 mFt; a debreceni 7,74 mFt; a győri 0,80 mFt; a hódmezővásárhelyi 1,1 mFt; a kaposvári 1,9 mFt; a karcagi 1 mFt; a kecskeméti 1,1 mFt; a keszthelyi 0,8 mFt; a kiskunhalasi 0,4 mFt; a mosoni 0,6 mFt; a miskolci 4 mFt; a nagykanizsai 0,9 mFt; a nagykőrösi 0,8 mFt; a nyíregyházi 2,6 mFt; a pápai 0,5 mFt; a pécsi 1,3 mFt; a salgótarjáni 0,8 mFt; a soproni 0,4 mFt; a szegedi 4,4 mFt; a szekszárdi 0,5 mFt; a székesfehérvári 0,8 mFt; a szolnoki 1,3 mFt; a szombathelyi 0,8 mFt; a váci 1,94 mFt; a veszprémi 0,8 mFt; a zalaegerszegi pedig 0,8 mFt támogatásban részesült. Az egyéb támogatásra fordított összeg 1.1 mFt volt.

október 8,

95 éves korában meghalt Hevesi Imre, Hevesi Simon néhai főrabbi utolsó élő fia.

október 12.

A Mazsike vendége volt Mácsai Pál színművész.

október 13-20.

„Zsidó színházak a fénypontban” címmel rendezte meg a 12. Mozgásszínházak Nemzetközi Találkozóját a BME Kulturális Csoport és a Szkéné Színház. Fellépett az izraeli Theatre Company Jerusalem „A lélek dalai” című darabbal. Halász Péter és New York-i társulata húsz év után először lépett fel Magyarországon. „A sisakkészítő gyönyörű felesége – Emlékezés a nagymamára” című darabot, valamint Regős Péter: Életbúcsú – mozgásdráma színészre és énekes színésznőre a zsidósorsról” című produkciót adták elő. Fellépett a berlini Hackensen Hof Theater, valamint a németországi Ahava Raba klezmer-zenekar, továbbá a Tel-Avivi-i Clipa Társulat is.

október 15.

1. A Dohány utcai zsinagógában vendégszerepelt Giora Feidman klarinétművész, aki „Klezmer Celebratica” című estjét mutatta be 20 órai kezdettel.

2. Magén István festőművész kiállítása nyílt meg a XII. kerületi Művelődési Központban (1124. Csörsz u. 18.)

3. A Mazsók kuratóriuma megszavazta az évi második körben támogatásra ítélt feladatok, illetve pályázatok támogatását. A támogatottak - mintegy 100 pályázat - teljes listáját a Szombat 1998/9 száma közli (32-33. p.).

október 16.

Az MTA Judaisztikai Kutatócsoport vendégeként Rav Joel Schwartz, a jeruzsálemi Yeshivat Dvar Yerushalayim tartott előadást az ELTE Tanári Klubjában (Szerb u. 21-23.) „Szimha: A vígságról – rabbinikus értelmezés” címmel.

október 17.

1. Ötrészes előadássorozat kezdődött a Mazsike Klubban Vallástörténeti érdekességek címmel. Az előadó Popper Péter, a Mazsike megválasztott új elnöke volt.

2. A Népszabadság 1998. október 17-én megjelent „Hétvége” mellékletének 36. oldalán Ráday Mihály egész oldalas írásában foglalkozott a magyarországi zsinagógák sorsáról „Többnyire hívők nélkül” címmel. A cikk részletesen foglalkozik a könyvtárként helyreállított szentesi zsinagóga rekonstrukciója során tapasztalt hozzá nem értéssel. Az épületet augusztusban adták át Szentesen új rendeltetésének.

3. Az Oneg Sabbat Klubban „A rabbinikus tekintély szerepe a hagyományos és a modern zsidóságban” címmel Balázs Gábor (Bar Ilan Egyetem) tartott előadást.

október 18.

Szolnokon a Keresztény - Zsidó Társaság vendége volt Jaczkó György, görög katolikus lelkész, Hamar István református lekipásztor, Vághelyi András evangélikus lelkész valamint Birman Dávid, a szolnoki hitközség elnöke.

október 19.

„Pluralizmus a mai zsidóságban” címmel Ernst Ludwig Ehrlich bázeli professzor tartott előadást a Gellért Szállóban.

október 21.

A Múlt és Jövő 1998/2-3. száma Izrael Állam 50. évfordulójára készült számát Joel Alon nagykövet mutatta be a Merlin Színház Klubjában (1052. Gerlóczy u. 4.). A folyóiratban megjelent verseit Mezei András, Röhrig Géza, valamint a Merlin Színház művészei tolmácsolták.

október 22.

1. „Zsidó dallamok a zeneirodalomban” címmel koncertet rendeztek a Dohány utcai zsinagógában Izrael Állam megalakulásának 50. évfordulója tiszteletére. Elhangzott Schönberg - Leo Stern „Kol Nidre” és Fekete Gyula „Elégia Szenes Hanna emlékére” című kantátája. Mindkettő magyarországi ősbemutató.

2. A Kozma utcai temetőben elkészült Schmild család sírboltjának külső és belső felújítása. A Lajta Béla tervezte sírboltot Kőnig Tamás és Wágner Péter építész vezette cég újította fel. Az ünnepélyes átadáson beszédet mondott Ráday Mihály, a Nemzeti Panteon Alapítvány elnöke, Dávid Ferenc művészettörténész és Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató. A Nemzeti Panteon Alapítványt 1991-ban Katona Tamás és Ráday Mihály hívták élere.

október 23.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje polgári tagozat kitüntetésben részesült zenepedagógia tevékenysége elismeréséül Heisler László, a Dohány utcai zsinagóga körzet elnöke 80. születésnapján.

október 25.

Az Oneg Sabbat Klubban elkezdődött a cionista szeminárium negyedik féléve, melynek témája volt: „Települések Palesztinában a 30-as évekig”. Az előadó Bódog Gyula volt.

október 29.

Ligeti György „La Grande Macabre” című operájának magyarországi ősbemutatóját a Thália Színházban rendezték. A bemutatón jelen volt a szerző is, aki a Golmark Károly, Weiner Leó, Polgár Tibor, Ránki György, Rózsa György, Kurtág György és mások által fémjelzett magyar-zsidó zenei vonal örökség folytatója.

október 30.

Mészáros Márta Edith Steinről készült filmjét mutatta be a lengyel televízió.

október 31.

„Politikai irányzatok és a zsidókérdés” címmel Szabó Miklós történész tartott előadást az Oneg Sabbat Klubban.

Oktoberben Magyarországra utazott Sir Sigmund Sternberg, Magyarországról elszármazott zsidó, brit üzletember, aki az 1998. évi "vallási Nobel-díj", a Templeton-díj kitüntetettje. Magyarországi látogatásának közvetlen célja, hogy Glatz Ferencnek, az MTA elnökének átadja az „Interfaith-díj” aranyérmét a felekezetek közötti kapcsolatok ápolásáért. A kitüntetés átadására a Gundel étteremben került sor. A fogadáson megjelentek a hitközségi vezetőkön kívül Schweitzer József országos főrabbi, Singer Ödön főrabbi, Seregély István egri érsek, a katolikus püspöki kar elnöke, Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát, Joel Alon izraeli és N. Thorpe, az Egyesült Királyság nagykövete. A kitüntetésre a Mazsihisz ajánlotta Glatz Ferencet. Sternberg egyébként vezetője és létrehozója a Sternberg Központnak, amely 1200 zsinagógát és a zsidó reformmozgalmakat támogató mintegy másfél millió zsidónak vezető teológiai intézete. Az év végén Sir Sigmund Sternberget a hesseni tartományi miniszterelnök Wilhelm Lenuschneremlékéremmel tüntette ki a keresztény-zsidó kapcsolatok ápolásáért.

Oktobertől havonta más-más körzet adott otthont a körzeti elnökök találkozójának. Az első összejövetelre a Hunyadi téri körzetben került sor.

Az Oneg Sabbat Klub az 1997 évi személyi jövedelemadó egy százalékából befolyt pénzből bevezettette a telefont. (351-8952)

Október közepétől nyilvános zsidóságismereti tanfolyamot indított a Lauder Javne Közösségi Iskolában Balla Margit, Kardos Ágnes és Raj Tamás. A hat részből álló tanfolyam a következő témaköröket ölelte fel: Bevezetés a zsidóságba; A zsidó történelem tanulságai; A zsidó lét és idő; Családi élet; A zsinagóga és a zsidó közösség; A könyv népe: a betűtől az irodalomig.

A Szombat 1998/9 száma a magyarországi zsidó könyvkiadással foglalkozott. Az 1989 utáni helyzetéről Gadó János (3-6. p.), az 1945 előtti Török Petra (7-9. p.) közölt tanulmányt. Ugyanebben a számban Novák Attila és Vöröss László emlékezett Szilágyi Ernőre, a cionizmus egyik jelentős szellemi képviselőjére (26-31. p.).

A Történelmi Szemle 1998/3-4. számában jelent meg Schweitzer Gábor és Török Petra "Ne köszönje meg nekem a fáradságomat ebben az ügyben. Szabolcsi Lajos levelei Szekfű Gyulához" című tanulmánya. (333-340. p.).

Október közepén Londonban tartotta az Európai Zsidó Kongresszus vezetőségválasztó végrehajtó bizottsági ülését. Elnökké Ignác Bubist főtitkárrá Serge Cwajgenbaumot választották. A VB tagja maradt Zoltai Gusztáv. Az ülésen elítélték az újjáéledő orosz antiszemitizmust, Makasov Duma-beli beszédét. Albert Makasov nyugalmazott tábornok parlamentben elmondott beszédében Oroszország minden problémájáért lényegében a zsidóságot tette felelőssé. A bizottság áttekintette a kárptételek helyzetét Európában. A Mazsihisz küldöttségét - Feldmájer Péter, Zoltai Gusztáv és Lazarovits Ernő - fogadta Sir Sigmund Sternberg, a Nemzetközi Keresztény - Zsidó Társaság elnöke is a St. Johns Wood-i zsinagógában tartott nagyszabású emlékünnepe után. Sterberg itt elmondott beszédéből részleteket közölt az Új Élet 1998. november 1-i száma. (1. p.)

A drezdai Ökumenikus Információs Központ meghívására Lazarovits Ernő előadást tartott „Zsidók Európában” címmel. A szervezet egyébként a nyár elején Berekfürdön tartotta nevelési szimpóziumát. Ezen Domán István főrabbi tartott előadást a magyarországi zsidó oktatási intézményekről.

Október végén költözött új helyére a Nácizmus Üldözötteinek Bizottsága (Dohány u. 16-18, 1/2 emelet).

A Váci u. 12. számú ház falán Kasztner Dezső emléktáblát avatott Schiffer János főpolgármester-helyettes és Haraszi György történész. Az ünnepségen jelen voltak a Kasztner Emlékbizottság tagjai, Schweitzer József országos főrabbi, Engländer Tibor, a Macisz elnöke, Feldmájer Péter, a Mazsihisz elnöke, Joel Alon izraeli nagykövet és néhány társadalmi szervezet képviselője. Göncz Árpád köztársasági elnök levelét Tóth Kálmán ezredes olvasta fel.

A Jeruzsálemi Yad Vasem Intézet másodszor látott vendégül Magyarországról érkezett történelem tanárokat. A magyar - izraeli kulturális egyezmény keretében zajló programon többek között Jehuda Bauer akadémiai igazgató tartott előadást a holocaust kialakulásának okairól és következményeiről.

Az egykori Volkswagen, Siemens, BMW, Daimler-Benz, Krupp, Man és más német üzemekben kényszermunkát végzetek kártérítési igényeinek intézését ügyvédi iroda vállalta a XII. Arató u. 12. szám alatt. Az S&L Kereskedelmi és Szolgáltató Betéti Társaság egy jeruzsálemi ügyvédi iroda képviselőjeként a második világháború előtt kötött életbiztosítások ügyét is intézi.

Októberben a 148 tagot számláló B,ai B,rith Páholy tisztújító közgyűlésén ismét Szeszlér Tibor ügyvédet választották a szervezet elnökévé. A B,nai B,rith továbbra is a zsidó vallástól független identitás megőrzése, az antiszemitizmus elleni fellépés és a jótékonyág hármasságát követi.

A Buksz 1998/évi számában Schein Gábor „Egy történet jele” című írásában „A határ és a határolt. – Töprengések a magyar-zsidó irodalom létformáiról” című, Török Petra által szerkesztett kötetéről, és az 1996-ban azonos címmel rendezett konferenciáról írt kritikát.

november hónap

november 1.

„A zsidó hit századai” címmel Schweitzer József országos főrabbi tartott előadást a Nagyuvaros utcai templom klubjában.

november 3.

A Közép-Európai Egyetemen Randolph L. Brahm tartott előadást „The drive to refurbish the past: romanian nationalism and the Holocaust” címmel.

november 4-5.

Konferenciát rendeztek Pannonhalmán „Magyar megfontolások a Soáról” címmel. A konferencia megrendezését Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát kezdeményezte az év tavaszán II. János Pál pápa „Emlékezzünk: Megfontolások a Soáról” kezdetű körlevelének megvitatására. A Pannonhalmi Főapátságon kívül a rendezők között volt a Magyar Bencés Kongregáció, az Országos Főrabbi Hivatal, a Keresztény - Zsidó Társaság, a Magyar Pax Romana Fórum, a Sapientia Szerzetes Hittudományi Főiskola Szövetség, az Országos Rabbiképző Intézet, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem és az Evangélikus Hittudományi Egyetem. A megnyitó beszédet Várszegi Asztrik főapát és Glatz Ferenc, az MTA elnöke tartotta. Az előadások a következő főbb témaköröket ölelték fel: A kölcsönös előítéletek lélektana és szociológiája; A zsidóüldözések története és a holocaust Magyarországon; A zsidó -keresztény párbeszéd jelen állása. Az előadók között volt Komoróczy Géza történész, Erős Ferenc szociálpszichológus, Tőkéczy László történész, Esterházy Péter író, Balassa Péter esztéta, Haraszi György történész, Molnár Judit levéltáros, Bölcskei Gusztáv református püspök, Békés Gellért bencés teológus, Majsai Tamás történész, Karsai László történész, Remi Hoekman, a Szentszék zsidósággal foglalkozó vallási kapcsolatok bizottságának titkára, a pápai dokumentum szerkesztője, Szita Szabolcs történész és Schweitzer József országos főrabbi. A konferenciáról és a keresztény - zsidó kapcsolatok alakulásáról a Szombat 1999/1 számában Gadó János beszélgetett Horányi Özsébbel, a katolikus Pax Romana Fórum vezetőjével, és Majsai Tamással, a református Kálvin János Kör munkatársával (7-9. p.). Az Új Élet 1998. december 1-jei száma a konferencián elhangzott előadások közül idézi Várszegi Asztrik, Glatz Ferenc, Schweitzer József, Bölcskei Gusztáv, Gergely Jenő, Ferenczi László, Haraszi György, Karádi Viktor, Karsai László, Szita Szabolcs, Majsai Tamás, Marjovszky Tibor, Tamás Bertalan, Békés Gellért, Fejtő Ferenc és Schőner Alfréd előadását.

november 4.

Debrecenben „Mondjunk nemet a rasszizmusra” címmel egész napos rendezvényt tartottak a Debreceni Egyetemen. A fővédnök Bazsa György rektor volt. Az ötletgazda UJS Debrecen, és az egyetem Jeruzsálem 3000 Önkéntes Csoportja volt. Később csatlakozott a Bzsh, a Raoul Wallenberg Egyesület és a Roma Alapítvány is. A konferencián Gönczöl Katalin ombudsman és Pokorni Zoltán miniszter megnyitó beszéde után Balog Judit, Horváth Aladár, Ruff Endre, Ill Márton, Kőbányai János, Murányi István és Zoltai Gusztáv tartott előadást.

november 7.

1. Surányi György jegybankelnökkel Vértés András, a Gazdaságkutató Rt elnöke beszélgetett a Mazsike Klubban. (Garay u. 48.)
2. Az Oneg Sabbath Klub vendégeként Porscht Frigyes grafikus beszélt arról, milyen zsidónak lenni sárga csillaggal.
3. A Magyarországi Holocaust Emlékalapítvány Kiss József születésének 155. évfordulója alkalmából emlékestet rendezett a Műcsarnok Különtermében. Az esten közreműködött Fűzfa Júlia, Popper Péter, Kézdy György, Bajomi Nagy György, Balogh Zsolt, Beer György és Beer Iván.

november 8-9.

1. A debreceni UJS csoport „Innovációk a szociális munkában” címmel konferenciát rendezett.
2. A szentendrei zsinagóga történetéről beszélgettek a Hunyadi téri Generációk Klubjának vendégei az adományozóval, Szántó András üzletemberrel, aki édesapja egykori házában a Szentendréről és környékéről elhurcoltak emlékére imaházat és emlékhelyet létesített a városban.

november 9-17.

Tengerentúli koncert körutat bonyolított le a Budapesti Klezmer Band, fellépett Dunai Tamás. Az együttes szerepel azon a közelmúltban, Frankfurtban kiadott CD-n is, amelyen a „Soul of Klezmer” címmel a legjobb együttesek előadásából hallható válogatás. A lemez egyszerre jelent meg Európában, az USA-ban és Japánban.

november 10.

1. Pápa a Református Teológiai Akadémia konferenciát rendezett „Írányzatok az intertestamentális irodalomban” címmel. Benyik György „Az intertestamentális irodalom sajátosságairól”; Bolyki János „Jézus Sirák könyve megértése a kulturális háttér fényében”; Hajnal Piroska „Az Atyák dicsérete Ben Szira könyvében” címmel tartott előadást. Czachesz István „Jeremiás szövegek”; Fröhlich Ida „A qumráni szövegek teológiai sajátosságai”-ről beszélt. Xeravits Géza „Intertestamentális modellek a boldogmondások irodalmi formájához”; Zsengellér József: „A szamaritánus Józsué könyvében intertestamentális sajátosságai” címmel tartott előadást.
2. Braun Róbert „Holocaust, elbeszélés, történelem” című kandidátusi értekezésének vitája volt az MTA-n. Opponensek: Sipos Péter, a történettudomány doktora, Vajda Mihály, a filozófiai tudomány doktora és Karsai László, a történettudomány kandidátusa.

november 12.

A Közép-Európai Egyetemen Zvi Gitelman, a University of Michigan tanára tartott előadást „Being jewish post-communist Russia and ukraine today: preliminary results of a study in eight cities” címmel.

november 13.

A Magyar Elektrotechnikai Múzeumban (VII. Kazinczy u. 21.) megnyílt Szilárd Gyula iparművész kamara kiállítása. „A törvény világossága oszlassa el a gyűlölet sötéttségét” című kiállítás megnyitóján Jeszenszky Sándor múzeumigazgató, Várszegi Asztrik főapát, Lichtmann Tamás egyetemi tanár és Szécsi József főiskolai docens mondott beszédet, Fekete László főkantor és Keönch Boldizsár operaénekes liturgiai dalokat énekelt.

november 13-15.

A KÚT Alapítvány második alkalommal rendezett konferenciát a Bálint Zsidó Közösségi Házban „Vészkorszak és pszichoterápia” címmel. A konferencia anyagát 1999-ben az Animula kiadó jelentette meg. Riskó Ágnes a rákos megbetegedések, Hoyer Mária a drogfogyasztás kialakulását vizsgálta. Az Aachenben élő Gáspár Pál professzor egy SS tiszt lányának pszichoterápiájáról,

Pfitzner Rudolf Münchenből pedig az 56-os emigráció traumatizációjáról tartott előadást. Oravecz Róbert a délszláv menekültek, Hárdi Mária a menekülttáborok kiszolgáltatottjairól beszélt. Bárdos Katalin, Pálffy Judit és Virág Teréz egy-egy esettanulmányt ismertetett.

november 15.

1. Az Új Élet 1998. november 15-én megjelent számában Feldmájér Péter Mazsihisz elnök éles hangon bírálta a rabbikar vallási tevékenységének, hozzáértésének, szakmai felkészültségének színvonalát „Mások helyett szégyellem magam” címmel (3. p.). Nevének említése nélkül támadta Schweitzer József professzort is az ORI élén végzett pedagógiai munkájának szerinte nem kielégítő színvonala miatt. A sajtóban ismertetett eset az volt, hogy egy Budapesten házasságot kötött, Angliában élő zsidó orvos, és Pesten élő, ugyancsak orvos zsidó nő házasságának zsidó vallás szerinti felbontására évek óta nem került sor, mert a rabbinárus nem állította ki a válási okiratot, a getet. A rabbikar az Új Élet következő számában „Kinek van szégyellnivalója?!” címmel testületileg tiltakozott a cikk hangneme és szerző halahikus felkészületlensége miatt. (december 1. 3. p.) A Rabbikar tagjai által kibocsátott tiltakozó nyilatkozatot egyedül Schőner Alfréd nem írta alá, a rabbik közül pedig Kardos Péter és Raj Tamás sem. A december 15-i számban Feldmájér Péter már nyíltan bírálta Schweitzer professzor igazgatói munkáját. Visszaélésekről beszélt az ORI Könyvtárával kapcsolatosan, bírálta az intézet tanári karának összetételét, és szakmai színvonalát. Azt állította, hogy 1985-1997 között mindössze két rabbit avattak. Bírálta a Pedagógium tantervét, és szinte mindent megkérdőjelezett, amit Schweitzer professzor tett. A követendő utat számára Schőner Alfréd személye és az általa képviselt Zsidó Egyetem koncepciója jelenti. Az eldurvult stílus és igaztalan támadás az Új Élet 1999. január 1-jei számában többeket arra ösztökélt, hogy önmérsékletre és méltó hangnemre intsek a feleket. Többen felhívták a figyelmet a hitközségi választások közeledtére, ami még rosszabb kontextusba helyezi a vitát. Naftali Kraus a vita izraeli negatív fogadtatására hívta fel a figyelmet. Kepets András rabbijelölt Schweitzer és Schőner professzorok szembefordításának, illetve egymás ellen való kijátszásának értelmetlenségéről szólt. (3. p.) Az 1999. január 15-i számban Komoróczy Géza professzor kelt Schweitzer József védelmére „Történelmi szempontok a hitközségi vitához” (3. p.), a Pécsi hitközségből 13 hittestvér közös levélben, Vidor György és Kaufman Pál elnök pedig külön írásban utasították rendre a Mazsihisz elnökét. Schweitzer József „Vádaskodás helyett beszéljenek a tények!” (3. p.) című cikkében vázolt néhány fontosabb eseményt és eredményt igazgatóságának éveiből.

2. A Nagyfuvaros utcai templom klubjában Schőner Alfréd tartott előadást „Építsetek nekem szentélyt!” címmel.

november 19.

1. „Az ortodoxia holocaust felfogásának irodalmi vonatkozásai” címmel Ács Gábor egyetemi tanár tartott előadást a Mazsike Klubban.

2. A Hunyadi téri Generációk Klubja a vidéki hitközségek meglátogatása sorozatban ezúttal Debrecenbe szervezett kirándulást.

3. Tatár György vallásfilozófus kétrészes előadásának első része a Nagyfuvaros utcai templomban „Ros Pinna – Zárókő” címmel Franz Rosenzweigről, a diaszpóra utolsó nagy teológusáról.

november 28.

Jubileumi fogadást rendeztek a Mazsike megalakulásának 10. évfordulóján a Goldmark Teremben. A tíz éves évfordulóra alkalmából alapított Várhegyi György díjat Haas Judit, a Lauder Javne Óvoda vezetője és Csongor Dorottya tanítónő (posztumusz) kapta. A Magyar Zsidó Kultúráért kitüntetésben részesült Jancsó Miklós filmrendező. A Szombat 10. számában Gadó János vonta meg a szervezet 10 éves múltjának mérlegét „Fent és lent” címmel (3-8. p.). A Szombat 1999/1 számában pedig interjú részletek jelentek meg a Mazsike egykori vezetőjével „Hőskorszaki töredékek” címmel (10-15. p.).

november 29.

1. Konferenciát tartottak a zsidó civil szervezetek szerepéről az Ökocentrumban (Andrássy u. 23.) Az előadásokat Feldmájér Péter, a Mazsihisz képviselőjében, Eliezer Gilad, a Szochnut Budapesti Irodája nevében, V. Bálint Éva és Olti Ferenc a Mazsike képviselőjében, valamint Irene Runge, a Jüdische Kulturverein Berlin igazgatója tartotta. A délutáni kerekasztal-beszélgetésen az előadókon kívül Engländer Tibor, a Magyarországi Cionista Szövetség, Székely Gábor, a Mazsike, Szeszlér Tibor a B,nai B,rith és Répás Péter az UJS képviselőjében vett részt. A Lauder Javne Iskolában (XII. Budakeszi út. 48.) a Szombat folyóirat rendezett irodalmi estét. A háziasszony Sándor Erzsébet volt, műveiből olvasott fel Konrád György, Kornis Mihály, Georgio Pressburger, Röhrig Géza és Szántó T. Gábor. A Pannónia Klezmer Band játszott.
2. A Raoul Wallenberg Egyesület megalakulásának 10. évfordulóján jubileumi közgyűlést és megemlékezést tartották.

november 30.

1. A Muszoe új székházba költözött. (VI. Aradi u. 62.)
2. A Komédióm Színházban bemutatták Földes Mária: „A séta – emlékek a gyermekkorból és a holocaust időszakából” című művét. Színpadra alkalmazta Wohl Katalin, rendezte Radó Gyula. Előadta Havas Judit előadóművész.

Novemberben a Mazsihisz és más zsidó szervezetek felkérésére az ELTE Szociológiai Intézet kérdőíves felvételt indított a magyarországi zsidóság társadalmi-demográfiai összetételéről, szociális helyzetéről, megélhetési körülményeiről, a zsidó valláshoz és kultúrához való viszonyáról, az országban élő zsidóság helyzetéről. A mintegy 1500 főnyi minta kérdezésében az ORI Pedagógiumának hallgatói is részt vettek. A felmérést Kovács András szociológus vezette, a feldolgozásban Angelusz Róbert, Ladányi János, Stark Tamás, Szendrői Zoltán és Tardos Róbert szociológusok vettek részt. A felvétel anyagi feltételeit a Mazsihisz, a Mazsök, a Lauder Alapítvány, az American Joint, Claims Conference és az American Jewish Committee adta össze.

Néhány napig Budapest vendége volt Claude Lanzmann, a francia ellenállás kitüntetettje, a becsületrend lovagja, aki 11 évig készítette a kilenc és félórás Soá című filmpozst.

November elején kezdte meg működését a Pesti Jesiva a lubavicsi zsinagógában (Vasvári Pál u. 5.). Az USA-ból és Izraelből érkezett 11 rabbijelölt a fővárosban és vidéken is tanít, emellett a Jesiva szabadegyetemként is működik. Ugyancsak novemberben érkezett Budapestre egy lubavicsi házaspár, a Gán Menáchem óvoda és a Bét Menáchem iskola munkatársai. Sálom Dov Sudak rabbi iskolaigazgató-helyettes lett, felesége Dvora Leah az óvoda igazgató-helyettese.

Haynal Imre orvosprofesszort a Yad Vasem Intézet posztumusz kitüntetésben részesítette a kolozsvári egyetemi klinikán megmentett zsidók javaslatára.

Novemberben meghalt Zala Tamás, a Mazsike alapító tagja, a Szombat egykori főszerkesztője. Ugyancsak november elején hunyt el Helfer Tibor, az ortodox autonóm hitközség Chevrájának vezetője, valamint Nemes Mózes, az ortodoxia alelnöke. Mindkettőjüket Hoffer Ármin főrabbi temette. A kántori teendőket Herczog László főtitkár látta el.

A Visegrádi utcai körzetben felújított frigyládát avattak. A hívek adományai és a Mazsihisz támogatása tette lehetővé a frigyláda rekonstrukcióját. A körzetben október óta Talmud Tóra működik Róna Ásér rabbijelölt vezetésével.

Novemberben ülést tartott a Measz Országos Bizottsága. A Villányi úti Konferencia Központban tartott megbeszélésen jelen volt Jan Husák mérnök vezérőrnagy, a szlovák testvérszervezet elnöke is, aki Sárközi Sándornak, a Measz elnökének a szlovák szervezet emlékérmét nyújtotta át. Sárközi

Sándor beszámolót tartott a Measz egész évi tevékenységéről. Szenes Iván a NÜB elnöke a kárpótlási folyamatról szólt, Schiffer János elnökségi tag pedig a Fidesz-kisgazda kormány kirekesztő politikájáról ejtett szót.

A Bárka című folyóirat 1998/1-4. számában "Mit állna ellentétben a zsidóságod a magyarsággal?" címmel közölt válogatást Bodor Aladár és Komlós Aladár levelezéséből Schweitzer Gábor, Török Petra (139-150. p.).

december hónap

december 1.

1. Stockholmban bejelentették, hogy a Wallenberg sorsával kapcsolatos orosz - svéd külügyminiszteri vizsgálatot 1999-ben befejezik.

2. Washingtonban nemzetközi Holocaust konferenciát rendeztek. A négynapos értekezleten 44 ország és 13 kormányzati szervezet részvételével a náci által elrabolt vagyonok sorsával kapcsolatos kérdéseket vitatták meg. Az egy évvel korábban Londonban tartott megbeszélés elsősorban az arany sorsával foglalkozott. Ezúttal a műkincsek, a vallási közösségektől elvett javak, illetve a holocaust áldozatok életbiztosítási kötvényeinek sorsa állt a figyelem középpontjában. A konferenciát Stuart Eisenstadt amerikai külügyi államtitkár nyitotta meg. A Habsburg család azt kívánta elérni, hogy a náci összes áldozatára terjesszék ki a kárpótlást. Az amerikai külügyminiszter azt szorgalmazta, hogy a kutatóknak mindenütt tegyék lehetővé a levéltárak régi anyagainak kutatását. Az USA-ban már szabaddá tették az iratok kutathatóságát. A konferencián 11 irányelvet dolgoztak ki az elrabolt műkincsek sorsának rendezése érdekében. Nemzetközi bizottság alakult a biztosítási kötvények ügyében, amelybe Magyarország és Csehország is jelezte részvételi szándékát. A magyar küldöttséget Visy Zsolt, az NKÖM államtitkára vezette, jelen volt Asztalos László, a Mabisz elnöke és Pék Erzsébet, a KüM nemzetközi jogásza. A konferencián előadást tartott Edward Idris Cassidy bíboros is, aki aktív szerepet játszott a „Megfontolások a Soáról” kezdetű pápai dokumentum elkészítésében.

3. Az Új Élet 1998. december 1-jei száma közli a Mazsók által támogatott pályázatok listáját (mintegy 100 pályázat 7. p.)

december 3.

1. A Hunyadi téri Generációk Klubjának vendége Székely Gábor, a Mazsike elnöke volt.
2. Világszerte ünnepelték Simon Wiesenthal go. születésnapját.

december 8.

Szakály Sándor történész újra megpróbálta kisebbíteni a csendőrség felelősségét a zsidóüldözésekben. A történész a nyolcvanas évek végén már tett kísérletet a szerezcsenmosdatásra. A Duna Televízióban „Híven, becsülettel, vitézül” címmel most sugárzott dokumentumfilm, és az azt követő vitaműsor azt kívánta elhíttetni, hogy a törvénytisztelő zsidók deportálását a kormányhoz hű csendőrök humánusan végezték. Csaba László és Molnár Judit történészek a Népszabadság 1998. december 21-i számában tényszerű cáfolatát adták a műsorban elhangzottaknak (10. p.).

december 10.

1. Az MTV1 csatornáján „Az utódok reménysége” című műsorban Baruch Oberlander rabbi a Chabad Lubavics eddig megjelent kötetéről számolt be, és beszélt a kiadói tervekről is. A műsor második részében Rodosz szigetének egykori szefárd zsidó emlékeiről készült összeállítást vetítették.

2. A Közép-Európai Egyetemen Klaus Hoedl, a graz-i egyetem tanára „Physical Characteristics of the jews at the turn of the twentieth century” címmel tartott előadást.

december 12.

A Mazsike vendége volt Várszegi Asztrik, pannonhalmi főapát.

december 12-14.

„Zsidó sorsok magyar filmen” címmel filmsorozatot és konferenciát rendeztek a Puskin moziban és az Örökmozgó filmszínházban. Az 1990-es első zsidó filmfesztivál sikereire alapozva ez volt a második zsidó filmfesztivál Budapesten. A nyitófilm Sándor Pál: „Szabadíts meg a gonosztól!” című alkotása volt. A fesztiválon levetített filmek a következők voltak: Hyppolit, a lakáj (R: Székely István 1931.); Budapesti tavasz (R: Máriássy Félix 1955.); Torockói menyasszony (R: Keleti Márton 1937.); Őrségváltás (R: Bánky Viktor 1942. töredék.); Hány óra, Vekker Úr? (R: Bacsó Péter 1985.); Fel a fejfel (R: Keleti Márton 1954.); Apa (R: Szabó István 1966.); Simon Judit (R: Mérei Adolf 1915.); Szulamit (R: Illés Jenő 1916.); Uramisten (R: Gárdos Péter 1984.); Társasutazás (R: Gazdag Gyula 1984.); Az örvény (R: Forgács Péter 1997.); Utószezon (R: Fábri Zoltán 1966.); Tutajosok (R: Elek Judit 1989.); Hideg napok (R: Kovács András 1966.); Jelenlét I-III. (R: Jancsó Miklós 1965, 1978, 1983.); Verzió (R: Erdély Miklós 1981.); Hajnal (R: Jancsó Miklós 1986.); Apám néhány boldog éve (R: Simó Sándor 1977.); Párbeszéd (R: Herskó János 1963.); Senkiföldje (R: Jeles András 1993.); Az orvos halála (R: Mamcserov Frigyes 1985.); És ne vígy minket kísértésbe (R: Ember Judit 1993.); Mondani a mondhatatlant (R: Elek Judit 1993-95.); Jób lázadása (R: Gyöngyössy Imre - Kabay Barna 1983.); Elysium (R: Szántú Erika 1987.); Lovagias ügy (R: Székely István 1937.); Circus Maximus (R: Radványi Barna 1980.); Álmodozások kora (R: Szabó István 1964.); Két félidő a pokolban (R: Fábry Zoltán 1961.); A hetedik szoba (R: Mészáros Márta 1995.); Álomgyárosok (R: Hirsch Tibor 1996.); "Minden a vér" (R: Kőszegi Edit, Simó Sándor, Surányi András 1984.); Szondi Lipót (R: Forgács Péter 1986.). A 13-án rendezett konferencián Hirsch Tibor a század eleji, Sándor Tibor a két háború közötti filmipar helyzetét elemezte. Götz Eszter elemzése az 1916-ban készült Szulamit című némafilmtől az 1937-ben készült Hyppolyt, a lakáj című alkotásán keresztül jutott el a zsidóság társadalomrajzáig. A háború utáni korszak zsidó vonatkozású filmművészetét Kovács András szociológus, és Szabó Miklós történész mutatta be. A hatvanas évek filmes aranykorszakát Varga Balázs filmtörténész és Erős Ferenc szociálpszichológus ismertette. Herskó János filmrendező, Heller Ágnes filozófus, Pető Katalin pszichológus, Pécsi Katalin tanár is előadást tartott a Puskin moziban rendezett szimpóziumon. A kerekasztal-beszélgetésen Gervai András filmkritikus, Bacsó Péter filmrendező. Lengyel László politológus, Losonczy Ágnes szociológus, Simó Sándor filmrendező vett részt. A fesztiválon elhangzott előadásokból a Szombat című folyóirat 1998/10 száma tematikus mellékletben foglalkozott a fesztivállal (22-32. p.).

december 13.

1. A Nagykőrösi Zsidó Hitközség fennállásának 200 éves jubileumán konferenciát rendeztek az Arany János Művelődési Központban. A konferenciát Kósa Ferenc, a város polgármestere nyitotta meg. A Mazsike, a Mazsihisz, a Mazsök vezetőin kívül megjelent az ünnepségen a Kecskeméti hitközség elnöke, továbbá Semjén Zsolt, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának képviselőjében, valamint Fodor Ferenc református lelképásztor. Schöner Alfréd főrabbi az első magyarnyelvű zsinagógai beszédről tartott előadást, amelyet 1817-ben a nagykőrösi zsinagóga avatásakor mondott el Krakauer Salamon, korabeli főrabbi. Tóth Tibor nyugalmazott iskolaigazgató Arany János biblikus költészetéről, Kovács László pedig Réthy Mórról tartott előadást, aki Nagykőrös szülöttként az egyetlen akadémikus volt. Böőr László a nagykőrösi levéltárban fellelhető zsidó anyagokról beszélt, Novák László múzeumigazgató pedig a zsidók szerepéről beszélt Kecskemét, Nagykőrös és Cegléd polgárosodásában.

2. Orbán Viktor miniszterelnök a hanuka első napján látogatott el az újpesti szeretetotthonba. A vendéget a szeretetotthon vezetőin kívül fogadta Schweitzer József országos főrabbi, Deutsch Róbert újpesti főrabbi és Korn József, a Bzsh elnöke.

december 13-20.

A Nyugati téren felállított hatalmas gyertyatartónál a Chabad nyilvános gyertyagyújtást rendezett, és táncsal, énekkel ünnepelték a hanukát. Az ünnepségen beszédet mondott a Mazsihisz nevében Fejdmájer Péter elnök, és Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató, a Macisz nevében Engländer Tibor, Jaron Mayer az izraeli nagykövetség képviselőjében, Rózsa T. Endre újságíró és Hárav Ábrahám Salamon pedig a Rison Lecion képviselőjében. A médiában nagy nyilvánosságot kapott a rendezvény. A zsidók véleménye megoszlott arról, hogy kell-e nyilvánosan ünnepelni. A www.zsido.com internetes oldalon zajló vitából az „Egység” 1999/márciusi száma közölt részleteket. (5-7. p.)

december 14.

A Hunyadi téri Generációk Klubjának vendége Ember Mária író volt.

december 17.

1. Az immár hagyományos hanuka bált az Építők Kongresszusi Központjában (VII. Dózsa György út 84/a) rendezte az UJS, a Bzsh, a Bálint Ház, a Szochnut és a zsidó középiskolák. Az MTV2 csatornája hanuka,98 címmel ünnepi gyertyagyújtással egybekötött irodalmi műsort sugárzott a Wesselényi, a Lauder és a Scheiber középiskolák növendékeinek közreműködésével.

2. Szegeden a Szegedi Zsinagógaért Alapítvány jótékonyági hangversenyt rendezett Frankl Péter zongoraművész, és Pauk György hegedűművész fellépésével.

3. 74 éves korában elhunyt Bakos Lajos, a ZSVK kelet-európai elnökhelyettese, a Magyar Emmánuel Alapítvány elnöke. A rákoskeresztúri temetőben Schöner Alfréd főrabbi és Kálmán Tamás főkantor búcsúztatták.

december 19.

1. Az év legnagyobb klezmer showját rendezték meg a Petőfi Csarnokban itthoni, amerikai és dán együttesek fellépésével.

2. „Az ortodoxia holocaust felfogásának irodalmi vonatkozásai” címmel Ács Gábor egyetemi tanár tartott előadást a Mazsike Klubban.

december 20.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban Pauk György és Frankl Péter adott ajándékkoncertet a hanuka alkalmából, közreműködött a Huberman Ifjúsági Kamarazenekar.

december 21.

Heller Ágnessel Konrád György, Vitányi Iván és Alföldy Róbert beszélgetett a Merlin Színház Klubjában a „Bicikliző majom” címmel megjelent életrajzi interjúkötet bemutatója alkalmából. Az interjúregényt Kőbányai János készítette.

december 27-30.

1. A Habonim Dror Szolnokon rendezte meg téli táborát.

2. A Nagyfuvaros utcai Klubban Frölich Róbert főrabbi „Az ókori zsidó társadalom változásai a prófétai iratok tükrében” címmel tartott előadást.

Decemberben a Dohány utca 16-18-ban lévő új székházában tartotta beszámoló közgyűlését a NÜB.

A megmentettek egy kis csoportja közleményben tudatta az izraeli Yad Vasem Intézettel, hogy számukra érthetetlen, miért húzódik Ocskay László egykori százados embermentő tevékenységének elismerése. (Új Élet, 1999. jan. 15. 4. p.)

Cfáton átadták a Magyar Nyelvterületről Származó Zsidóság Múzeumának az újpesti hitközség ajándékát: a Soá mintegy 20 ezer újpesti áldozatának névsorát, valamint a zsinagógát ábrázoló makettet: Iványi Gyöngyvér és Somos Zsuzsa alkotását.

Az év végén az Európa Parlament határozatot hozott az oroszországi antiszemitizmus elítéléséről. A határozatot az Európai Zsidó Kongresszus javaslatára fogadták el. Figyelmeztették az orosz kormányt és a Dumát, hogy helyezzenek törvényen kívül mindenfajta rasszizmusra, és antiszemitizmusra vonatkozó felbujtást.

Az Oneg Sabbath Klubban rendhagyó Karinthy estet rendeztek. Az esten Nyerges András „A félvér bohóc meg a föld pora” című, a rádióban korábban elhangzott tanulmánya került színre.

December közepén a Síp utcai székházban díszvacsorát rendeztek a Claims Conference budapesti irodája (Lendvay u.17-19.) önkénteseinek tiszteletére, akik a német kártérítés reménybeli kedvezményezettjeinek önkéntesen segédkeznek az igénylési ívek kitöltésében, a hiányzó dokumentumok beszerzésében. A munkatársakat Ungár Péter irodavezető, Kardos Péter főrabbi és Lazarovits Ernő, a Mazsihisz külügyi osztályának vezetője köszöntötte.

Szekszárdon megalakult a Magyar - Izraeli Baráti Társaság. A társaság örökös díszelnökévé választotta Müller László Tel-Avivban élő mérnököt. Elnök Friedmann Tamás, a vezetőség tagjai pedig Fodor Miklós, Halász Benjámín és Katz Lajos lettek.

1998-ban:

Az állami költségvetés 45 millió forintot adott a Dohány utcai zsinagóga felújításának befejezésére.

A tervek szerint a Rumbach Sebestyén utcai zsinagóga lesz a Magyarországi Holocaust Dokumentációs Központ és Közalapítvány, továbbá egy állandó holocaust-kiállítás színhelye. A rekonstrukción átesett épület jelenleg az ÁPV Rt tulajdonában van. Az állandó kiállítás rendezője Horn Emil muzeológus-történész lesz, aki egyik rendezője volt az 1994-es Várbeli kiállításnak.

Drezdában és Berlinben új zsinagógák építésébe kezdett a hitközség.

A személyi jövedelemadó egy százalékának felajánlásával a Mazsihisz javára 2602 adomány érkezett, összesen 12.77 millió forint értékben.

A hitközségek ingatlan megváltásokból származó pénz (összesen 443 millió forint) felhasználásáról:

Keszthelyen a temető és a zsinagóga felújítására fordították a rájuk eső 800 ezer forintot.

Debrecenben a 7,7 millió forintot a zsinagóga homlokzatán lévő kőtáblák, a mikve és a kóserkonyha felújítására használják.

Pécssett az 1,3 millió forintból felújítják a zsidó iskolát.

Szegeden az idősek otthonának felújítását tervezi a 4,4 millió forintból.

24 fővel megalakult a mosonmagyaróvári hitközség. Elnökké Ligeti Lászlót választották. 1999-ben saját erejükből kialakítottak egy klubhelységet, ahol összejöveteleiket tartották. Itt működött a Szochnut héber nyelvtanfolyama is. 2000-ben adományból megvásároltak egy családi házat, ahol imatermet, gondnoki lakást és sportpályát létesítettek, és helyrehozták a zsidótemetőt is.

Alvó számlák:

A ZSVK becslésen alapuló felmérése szerint mintegy 90-140 milliárd dollárra tehető az a tulajdon, amit a nácik a megszállt országokban a zsidóktól zsákmányoltak - derült ki egy 1998. június 28-én közzétett jelentésből. A bankok oldaláról az 1997-ben létrehozott svájci kárpótlási alapba további három bank - a Credit Suisse, a Swiss Bank Group és a Union Bank of Switzerland 1998. augusztus 13-án megállapodott a ZSVK képviselőivel New Yorkban, hogy összesen 1,25 milliárd dollár kártérítést fizetnek. Ez az ára annak, hogy a nemzetközi pénzügy világ így nem helyezi bojkott alá a svájci bankokat. Az egyezségben aláírt kártérítési összeg mintegy 31 ezer károsultat érint, akik nevében kollektív pert indít a ZSVK. A kifizetésre 3 év alatt kerül sor. A szétosztásban Izrael ellenőrzési szerepet kért. Az osztrák Creditanstalt és a német Deutsche Bank, valamint a Chase Manhattan Bank párizsi fiókja érintettségéről szeptemberben kezdtek nyilvánosságra kerülni adatok. A vizsgálat azonban az év végéig nem fejeződött be.

A biztosítók oldaláról a Generali biztosítási holding 1998 júniusában jelentette be, hogy 12 millió dolláros alapítványt hoz létre annak a 327 ezer kelet-közép európai ügyfélnek a kártérítésére, akikkel a holocaust idején életbiztosítást kötöttek, és nem fizettek. Az izraeli parlament pénzügyi bizottsága augusztusban ultimátumszerűen felszólította az olasz biztosító társaságot, hogy hozza nyilvánosságra az érintett személyek utódaival szembeni kötelezettségeit. Az olasz állam 1998. november 27-én bejelentette, hogy 12 milliárd lírával járul hozzá a Federal Reserve New York-i központjában a nácizmus áldozatainak javára létrehozott segélyalaphoz. A 12 millió dollár folyósítása még 1998-ban elkezdődött. Az amerikai és az európai biztosítók szövetségei a ZSVK-val együtt a Generalin kívül további 15 biztosító társaságot is beperelt. Ezek közül a német Allianz, a francia AXA és a svájci Winterthur, és még hat cég 90 millió dolláros alapot hozott létre a holocaust áldozatai, illetve azok örököseinek kompenzálása céljára. Az év végéig ezek az alapok is megnyíltak. Eddig az időpontig összesen 1100 magyarországi biztosított, illetve örökös jelentkezett.

A Német Szövetségi Kormánnyal 1998 tavaszán megegyezett a Claims Conference egy 200 millió DEM összegű segélyalap létrehozásáról a kelet-közép európai zsidók támogatására. A folyósítás 1999 januárjától vált esedékessé 1998. július 1-ig visszamenőleg. A folyósítás feltétele, hogy a támogatásban részesülő eddig még semmilyen más forrásból nem kapott kárpótlást. Jogosult minden olyan személy, aki legalább 6 hónapot koncentrációs, vagy munkatáborban volt, vagy legalább 18 hónapot gettóban, vagy hamis papírokkal bujkálva töltött. Az igényeket Magyarországon a Claims Conference helyi irodája, illetve a Mazsók gyűjti össze. A segély havi 250 DEM/hó nyugdíj, vagy kérés estén egyszeri nagyobb kifizetés.

Yahalom Zsidó Szabadegyetem - Maimonides-kör előadásai az Országos Rabbiképző Intézetben:

január 8.

Szinai Miklós „Fejezetek a magyarországi politikai antiszemitizmus történetéből (1870-1890; 1918-1925)”

január 15.

Bokor Péter „A csendőrpuccs (1944. június) és Koszorús Ferenc szerepe a budapesti zsidóság deportálásának időleges megakadályozásában”.

január 22.

Oberlander Baruch „Maimonidész életműve az újabban feldolgozott kéziratok fényében”.

január 29.

Ambrus Katalin „Bűn és bűnhődés. (Az Ószövetség hatása a magyar irodalomra: Farkas András, Zrínyi Miklós, Kölcsey Ferenc és Ady Endre.)”

február 5.

Kovács Gábor „A fiatal Bibó eszmevilága”.

február 19.

Galambos-Goldman Tamás „Zsidók szerepe a magyar nemzeti zene kialakulásában”.

február 26.

Görög Veronika „Etnikai sztereotípiák a folklórban”.

Előadások a CEU-n:

február 5.

Yehuda Don „Israel vis-a-vis the jewish world at the threshold of 2000.”

február 18.

Victor Karady „The non-jewish question or the reasons of unreason: Reflections on antisemitism”.

március 5.

Christopher Reinprecht "Coming back to Austria after World War II: experiences and identity conflicts of austrian jews."

március 19.

Edith Wenzel „Medieval antisemitic legends: ritual murder and host desecration”.

április 2.

Evelyn Patlagean „Facing the jewish past as a road to jewish identity today: the case of the french jewry”.

Speciális kollokviumok az ELTE egyéb tanszékein:

Tradíció és modernizáció a zsidó kultúrában. Előadó: Rékai Miklós

Biblia és irodalom. Előadó: Hetényi Zsuzsa, Szávai János

Zsidók Romániában. 19-20. század. Előadó: Borsi Kálmán Béla

Jiddis elbeszélő irodalom. Előadó: Varga Péter.

A zsidók a német és a magyar kultúra kapcsolatában. Előadó: Droste, Wilhelm lektor

A Holocaust és az emberi viselkedés. Előadó: Kovács Mónika

Antiszemitizmus elmélete. Előadó: Kovács András.

